teknik

güç

İnşaat Mühendisleri Odası İstanbul Şubesi Yayın Organıdır

YIL: 2 SAYI: 36 15 ARALIK 1973

İSTANBUL'DAKİ 13 İŞYERİNİN TEMSİLCİSİ SEÇİLDİ

Geçen sayımızda da bildirdiğimiz gibi, İstanbul'daki işyerlerinde de TMMOB işyeri temsilcileri seçimi yapılmağa başlamıştır. Bugüne kadar 13 işyerinin temsilci ve yardımcıları seçilmiş, diğer işyerlerinin de temsilcilerinin bir an önce seçilmesi için gerekli hazırlıklar tamamlanmıştır.

28 Kasım 1973 günü 4 işyerinin temsilcileri seçilmiştir. Orman [illegible]şmüdürlüğünün tem[illegible]liğine Ragıp Açıkbaş, yardımcılıklarına Necat Tüysüz, Lütfi Karadeniz, Ali İhsan Özer; İstanbul Nazım Plan Bürosu temsilciliğine Zihni Bengüer, yardımcılıklarına Birsen Yazıcıoğlu, Nadire Göktuğ, Seher Sezer; Denizcilik Bankası TAO Camialtı Tersanesi temsilciliğine Ali Osman Adak, yardımcılıklarına Şevki Bakırcı, Ziya Akalın, Ercüment Birsen; Denizcilik Bankası TAO İnşaat İşleri Müdürlüğü temsilciliğine Doğan Kutmen, yardımcılıklara Erol Önder, Nadır Aktaşlıoğlu, Figen Tokmakoğlu; 29 Kasım 1973 günü yapılan seçimlerde de Denizcilik Bankası TAO Haliç Tersanesi temsilciliğine Sinan Paçalıoğlu, yardımcılıklara Erdan Başkapuluoğlu, Solmaz Tarı, Kamil Bayrak; Anadolu Çimentoları TAŞ temsilciliğine Engin Dinçol, yardımcılıklara Vasfi Saran, İclâl Gürhan, Tahir Atamer; Yeşilköy Bölge Ziraat Araştırma Enstitüsü temsilciliğine Özden Sanlı, yardımcılıklara Özden Eğilmez, Hikmet Dündar Mehmet Yıldız; 3 Aralık 1973 günü yapılan seçimde Vakıflar Müdürlüğü temsilciliğine Ertan Çakırlar, yardımcılıklara Nezih Aktasoy, Samih Rifat, Ta-

(Devamı 2. sayfada)

BAŞYAZI

Mühendislikte 40 Yıl

Cengiz TACALOĞLU

19'cu mühendisler günü ve 40 yıllık mühendislerin jübilesi 19 Aralıkta yapılmakta. Bu jübilenin Türk kadınları ve Türkiye için çok önemli bir yanı var. İlk Türk kadın inşaat mühendisi Sabiha Gürayman ablamız da 40 yılını dolduran ve jübilesi yapılan mühendisler arasında. Tramvayda, tiyatroda hattâ ev toplantılarında bile kadın erkek ayrımının yapıldığı, araya maddi ve ondan da yoğun manevi perdelerin çekildiği bir çağın çok yakınındaki bir devrede bu büyük cesareti gösterip, inşaat mühendisliği gibi, çetin tabiat şartları ile boğuşmayı kendine konu edinen bir mesleği kabullenen ve özellikle ayrıcalıksız böyle görevler isteyen ablamızı ve eşleri (o da 40 yıllık) sayın Remzi Gürayman'ı candan kutlarız.

Evet o grup, medeniyetin getirdiği bütün olanaklardan yoksun Anadoluya bir çığ gibi atılmış; çoğunlukla at sırtında ve akıncılar misali Anadolunun yapımı fethine girişmişlerdi. Çoşkuları, hırsları heyecanları vardı. O devir Türkiye, Atatürk Türkiyesi, 10.cu yıl Türkiye'si idi. Bu çoşkunun en güzel göstergesi, marşıyla, kutlamasıyla, çoşkusuyla 10.'ncu yıldır.

Bu gün 40 yıl geçmiş, oralardan buralara gelmişiz. Yeni genç mühendisler de hizmet aşkıyla dopdolu; olanak istiyor, heyecan istiyor. ilgi istiyor. Söz sahibi olmak istiyor. Her şey çok değişti. Bunun kabulünde geç kalınmamasını istiyor. Dünya dev adımlarla ilerlerken ara gittikçe açılırken gerçek durum şudur ki, genç mühendisler bütün içten kutlamalarına rağmen, bu jübileye katıl-

(Devamı 4. sayfada)

TMMOB Başkanı görüşünü açıkladı:

Hükümeti, Ecevit kurmalıdır

Sayın Cumhurbaşkanımız Fahri Korutürk'ün, kuruluşların ve uyanık vatandaşların hükümetin kuruluşuyla ilgili görüşlerini kendisine bildirmeleri hususunda yaptığı çağrı üzerine TMMOB Başkanı Teoman Öztürk de, görüşlerini normal süresi içinde bir yazıyla iletmiştir.

TMMOB Başkanı Öztürk, söz konusu yazısında, hükümeti kurma görevinin «hiç bir ön koşul ileri sürülmeden ve zorlamalarda bulunulmadan seçimlerde en fazla oyu almış ve parlamentoya en fazla üye sokmuş partinin başkanına veya yetkili kıldığı kişiye verilmesini» istemektedir.

Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği Başkanının bu görüşüne, Odaların İstanbul Şubeleri Yönetim Kurulları da katılmışlar ve bu görüşlerini ortak imzaladıkları bir mektupla Sayın Cumhurbaşkanına iletmişlerdir. Ancak, Odamız İstanbul Şubesi Yönetim Kurulu da ortak görüşte olduğuna oybirliği ile karar vermiş bulunduğu halde, görüş bildirme süresinin bizzat Cumhurbaşkanımız tarafından sınırlandırması ve bu sınırlı süre içinde kararın imzalanması olanağı bulunamadığı için, İstanbul Şubelerinin bu ortak bildirisine imza konulamamıştır. Durumu üzülerek açıklarız.

TMMOB Başkanı Teoman Öztürk'ün imzasıyla Sayın Cumhurbaşkanına iletilen görüşten bazı bölümler aşağıya alınmıştır:

Cumhurbaşkanlığı Yüksek Katına:

Kamu ve özel kesimde çalışan 50.000'den fazla teknik elemanın tam yetkili ve tek temsilcisi durumunda bulunan Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği hükümetin kuruluşu konusundaki somut görüş ve önerilerini ortaya koymadan önce bu önerilerin soyut bir düzeyde kalmamaları ve gerçek bir temele oturtulma-

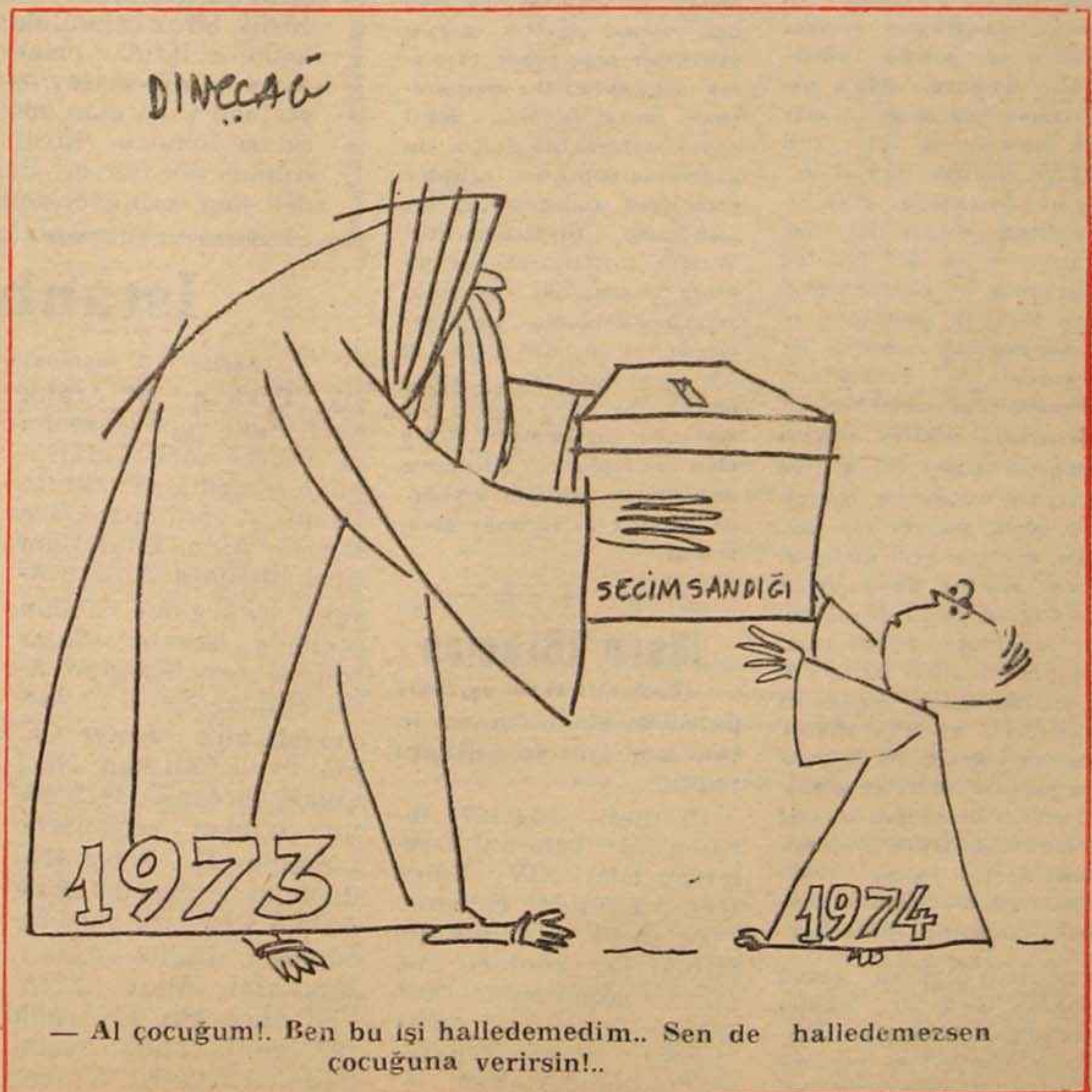
(Devamı 4. sayfada)

Dalokay ve Isvan kazandı

Geçen sayımızda da bildirdiğimiz gibi, 9 Aralık 1973 günü yapılan mahalli İdareler seçiminde, Cumhuriyet tarihimizde ilk olarak Ankara ve İstanbul Belediye Başkanlıklarına birer teknokrat seçilmiştir. Arkadaşımız Yüksek Mühendis Mimar Vedat Dalokay Ankara, Yüksek Ziraat Mühendisi Ahmet İsvan'da İstanbul Belediye Başkanlığına seçilmişlerdir.

Mahalli İdareler seçim sonuçları da, 14 Ekim Genel seçimlerindeki sonuçlar doğrultusunda bir gelişme göstermiş ve emekçi kitlelerden yana olduğunu açıkça belirten CHP, gene en çok oyu almıştır. Seçimlere CHP adayı olarak katılan Dalokay ve İsvan, rakipleri AP adaylarını çok büyük

(Devamı 4. sayfada)

— Al çocuğum!. Ben bu işi halledemedim.. Sen de halledemezsen çocuğuna verirsin!..

Aıkadaşımız Kaya Çakmakçı YSE Genel Müdür Yardımcısı o'cu

26.6.1971 tarihli Bakanlık Oluru ile Köy İçmesuları Dairesi Başkanlığına atanmış bulunan Kaya Çakmakçı 8 Kasım 1973 tarihinden itibaren Bakanlık Olur'u ile bu kez de Genel Müdür Yardımcılığı görevine getirilmiştir.

Kaya Çakmakçı 5.1.1935 tarihinde Diyarbakır'da doğmuştur. 1959 yılında İ.T.Ü. Maçka Teknik Okulu İnşaat bölümünden mezun olmuştur. Mezuniyetini müteakiben Ankara Şeker Fabrikası inşaatında şantiye mühendisi olarak çalışmış 1961 - 62 yılında vatani görevini Muhabere Yedek Subayı olarak yapmıştır.

1963 yılında Karayolları 13. Bölge Müdürlüğü İl ve Köyyolları Şefliğine atanmış, 1964 yılında Köyyolları Müdürlüğüne terfi etmiştir.

YSE Genel Müdürlüğünün kuruluşunu müteakip YSE. 4. Bölge Müdürlüğüne tayin edilmiştir.

Evli olan Kaya Çakmakçı 1 çocuk babasıdır.

Enerji sorunumuzun çözümü FUEL-OIL'E dayandırılamaz

Bugünlerde Türkiyede ve dünyada en aktüel sorun (aslında aktüel olmaktan öte bü tün zamanların en önemli sorunlarından biri) enerji sorunudur. Teknolojik ilerlemelerin akıl almaz boyutlara eriştiği günümüzde petrol hâlâ en önemli enerji kaynağı olma özelliğini sürdürmektedir. Petrol kaynaklarının sahipliği ve kulanılma özgürlüğünün nasıl bunalımlara yol açabileceği son Orta Doğu savaşı sırasında bütün dehşeti ile ortaya çıkmıştı. Petrol rezervlerinin dünya enerji ihtiyacını ancak belli bir süre için karşılayacağı, bu kaynakların belli bir limiti olduğu ve dolayısı ile de başka enerji kaynakları yaratılması gerektiği yolundaki görüşler ise henüz bir görüş olmaktan öteye geçmediği gibi, kısa dönemde enerji kaynağının yine petrol olacağı açıktır.

Sanayileşme süresince (en azından sanayileşme potansiyelinin var olduğu günümüzde) sermaye, işgücü, pazar bulma gibi önemli faktörlerin mevcudiyeti yanı sıra Türkiye elektrik enerjisi sıkıntısı çekmektedir. Türkiyede elektrik enerjisi elde etme çabaları başlıca iki gruptan düşünülmüş ve planlanmıştır. Hidro Elektrik Santralleri ve Termik Santrallar. Ancak her iki gurupta da yatırımların gecikmesi veya zamanında bitirilememesi elektrik enerjisi sıkıntısına sebep olmuş ve faydasının zararından çok olduğu şüphe götürür bir yöntemle, her gün belli saatle arasında elektrik kesilmesi ile bu sıkıntıya geçici olarak çözüm aranmıştı. Bütün bunların yanı sıra son iki üç yıldır, zaman zaman, çeşitli yerlerden gelen ve trajı yüksek gazeteler vasıtası ile de reklamı yapılan diğer bir görüşte Fuel-Oil ile çalışan santrallar kurulması teklifdir. Amacımız, altında sadece Fuel-oil pazarı açmak olan bu tekliflere dikkati çekmektir.

Hernekadar bugünkü petrol darlığının böyle bir teklifin geçerliliğini imkansız kılıyorsada dikatleri bu noktaya çekmekte büyük yarar vardır. Fuel-oil santrallarından elde edilecek elektriğin kilowat saat maliyeti H.E. Santrallarından elde edilecek elektrik nerjisi kilowat saat maliyetinin en az 5-6 katıdır. Türkiye H.E. Santrallarından elde edilebilecek enerji potansiyeli bakımından Avrupada İsveç, Norveç gibi ülkelerin hemen arkasından üçüncü olmasına karşılık bu kaynakları enerji üretimi bakımından Avrupada sonuncudur. Halen inşaatı devam den Keban H. Uğurlu gibi büyük barapların yanı sıra inşaatına başlanacak Ceyhan-Aslantaş Karakaya vb. gibi planlaması yapılan daha birçok büyük baraj bulunmaktadır. Artık sorun bu barajları yapmaktır. Fuel-oil santralları gibi dışa bağlı bir çözünı ileri sürmek bir fantaziden öteye geçmemek olur.

E.İ. İ. ve TEK tarafından yapılan ve yaptırılan araştırmalara göre Türkiye'nin 1968 den sonraki elektrik enerjisi talebi her sene yüzde 14 olarak artacaktır. Bu artışın içinde sanayi payında doğal olarak artacaktır. Sorun yukarıda anlatılmasına çalışılan potansiyeli kullanmaktır. Zor olan bunu başarabilmektir. Türkiye şartlarındaki bir ülkenin imkanlarını kulanmak, geçerli doğrulardan taviz vermeden, en önemlisi Türk teknik personelini bu işe koşabilmek, bir süreç içinden yetişmesini sağlamaktır. Kolay olan ise, toplumsal gelişmenin demokratik hakların gerisinde kalarak susturmayı denemektir.

Ihsan Türkman

(Baştarafı 11.nci sayfada)

parı Devlet Hastanesi inşaatının şantiye şefliğini yaptım.

15.7.1968 -30.8.1973 tarihlerinde İstanbul Devlet Su İşleri XIV Bölge Müdürlüğünde çalıştım.

Personel Kanununun tatbiki ile yeniden memur olduğumdan 30.8.1973 de ikinci defa emekliliğimi isteyerek ayrılmış bulunmaktayım.

Mehmed Kemal

İKİ GÖRUŞ

gazeteci gözüyle

Benim rları yazdığım sırada ulus a hükümeti kurma görevi sayın Talu'ya verildi. Olmayanları oldurarak hükümet kurmada sayın Talu çok hünerlidir. Bunu daha önceki denemelerle ispatlamıştı. Kurulacak hükümetin niteliği ve tanımı üstünde anlaşmazlık var. Sayın Talu'nun kurduğu (ya da kuracağı) karma hükümet, ulusal karma hükümeti mi, geçici seçim hükümeti mi? Yasal terimler bakımından ele alındığı zaman iki sözün arasında ayrıntılar var. Ulusal hükümetler olağan üstü koşullar altında partilerin birleşerek kurduklar ıimiş; geçici seçim hükümeticri ise sadece seçim yapmak üzere kurulanlarmış. Partiler yeni seçimlere gidecekleri için terimlerin ayırımında çok titiz davranıyorlar. Öyle ya, ne olur olmaz. hükümet halkın beğenmiyeceği bir iş yaparsa, bu işin sorumluluğu partilerin üstünde kalırmış. Titizlenmeleri bu yüzden

Partilerden bazılarının kavrıyamadıkları bir nokta var. Şimdiye dek ülkemizde sermayeci iktidarla, sermayeci muhalefet karşı karşıya gelir, gül gibi geçinirlerdi. Buna da emekçiler ve dar gelirliler karıştırılmazdı. Onlar ancak seçimden seçime, sermayeci iktidara ya da sermayeci muhalefete oy verirlerişe karışmış olurlardı. Bu seçimler de öyle olmadı Sermayeden yana görüşle, emekten yana olan görüş seçimlerde karşı karşıya geldi. Sermayecinin belli sloganı vardı: Emekten yana olan görüşe yoğun propaganda ile komünist damgasını yapıştırır, gücünü azaltır, oyları alır, kendine iktidar yapardı. Bu seçimlerde gene bunu yaptı ya, başarı sağlayamadı

Gerçi hiç bir görüş tek başına iktidara gelemedi. Emekten yana görüş, biraz çoğunluk sağladı ama, kendine iktidar ortağı bulamadı. Ama başarı sağlayamayan sermayeciden yana olan görüş oldu, o iktidarı tümden yitirdi. Burası unutulmuş görünüyor. Çünkü şimdiye dek hep sermayeciden yana görüş kesintisiz iktidarı alırdı. Alamayışını da, «Hiç bir parti tekbaşına çoğunluğu alamadı.» diye örtmeye çalışıyor. Bu uyuntuyu kimse yutmayacak.

Yeni seçimlere gidilirse, kompozisyon ne olur? Ya emekten yana olan siyasal görüş iktidara gelir. İki durumda da ülkemiz demokrasiye kavuşmuş olur. Hiç bir iktidar artık sadece kendi için bir demokrasi kuramaz. Demokrasi, ortaklaşa kullanılmak zorundadır. Bu noktaya erişilmiştir. Ama, halen oyların yüzde 40'ına yakınını alan emekten yana olan görüş iktidara gelirse, ülkemiz ilk kez emekten yana bir iktidarı görmüş olacaktır, denemiş olacaktır. Denenmemişin denenmesi az kazanc değildir. sanırım.

Sermayeciden yana olanlarını çok gördük. Hatta ara rejiminin kurulmasından ötürü sermayeciden yana iktidar her şeyi eline yüzüne bulaştırdı. Bunca sıkıntılar, bunalımlar, beceriksizlikler bu yüzden oldu. Şimdi bir de emekten yana olan siyasal görüş iktidara gelsin bakalım, ne yapacaktır? Gelişi de oldukça düzgün ve kurallara uygun gelişiyor. Bi rkez büyük belediyelerin çoğu. emekten yana siyasal görüşün elindedir. Bakalım bu belediyeler görevlerini halka yatkın nasıl gösterecekler?

Dediğim gibi, demokrasiye öykündüğümüz 1946'dan bu yana ilk kez Batılı anlamda bir deneme geçiriyoruz. Birbiriyle çelişen iki akım karşı karşıya geliyor. Sermayeden yana olan görüş, emekten yana görüş. Bu çelişkiyi nasıl uygulayabileceğiz. Bir nokta daha var, emekten yana olan siyasal görüş şimdiye dek sermayeden yana olan siyasal görüşün iktidarına rıza gösterirdi. Bakalım ötekiler böyle bir iktidar oluşursa, emekten yana siyasal görüş gibi tıpış tıpış rıza gösterecekler mi? Bunu da deneyeceğiz ve öğreneceğiz. Az geliş me ve kazanc değildir. Yaşayan görür

Istanbul'daki 13 işyerinin

(Baştarafı 1. sayfada)

rık Pekkan; 5 Aralık 1973 günü yapılan seçimde Tekel Genel Müdürlüğü temsilciliğine Güneş Pekın, yardımcılıklara Ferruh Akın. Onur Çamlıbel. Mustafa Türe; 8 Aralık 1973 günü yapılan seçimde İstanbul Sular İdaresi temsilciliğine Akıl Muhtar Şuvak, yardımcılıklara Jirayr Canel, Sevil Çalışkan, Naci Çolak; 10 Aralık 1973 günü yapılan seçimlerde Limanlar II. Bölge Müdürlüğü temsilciliğine Ayhan Özerden. vardımcılıklara Haluk Aktan, Kamuran Altay Aren, Veli Akçaoğlu; 11 Aralık 1973 günü yapılan seçimlerde de Istanbul Üniversitesi Tıp Fakültesi Çapa Klınikleri inşaatı temsilciliğine Serap Taşdizen; DSİ XIV. Bölge Müdürlüğü temsilciliğine de Arif Güven, yardımcılıklara Kenan Güney, Celal Yolsal ve Erol Tuncer seçilmişlerdir.

Teknik Güç, arkadaşlarımıza bu yeni görevlerinde de başarılar diler.

ON BEŞ GÜNDE BİR ÇIKAR

teknik güç

SAHİBİ: İnşaat Mühendisleri Odası İstanbul Şubesi Adına: Cengiz TACALOĞLU

YAZI İŞLERİ MD. Demirtaş CEYHUN

Teknik Sekreter: NACİ TOPLAR

ADRES: Halaskârgazi Cad. No: 35, Kat: 1 Harbiye/İSTANBUL Tel: 48 36 42 / 47 06 57

Dizgi, baskı: ÖZGÜR Gazetecilik ve Matbaacılık İşletmesi. Basıldığı tarih : 28.12.1973

FİYATI: 1 TL. (Bütün üyelere parasız gönderilir)

Mühendisliğimiz neden gelişmeyecek veya ne yapmalı?

Enis USER

Yazının başlığı belki çok iddialı bulunacak, belki de «hep yayın organlarında kalan fikirleri» ortaya sunuşun yeni bir taktiği olarak değerlendirilecek. Ancak, teknik elemanlarımızın bugün içinde bulunduğu bunalımı görüp sorunun önemini, onların neler düşündüğünü bilenler için, güdük kalmakla gelişip yeşermek zıtlıklarının nasıl iç içe bulunduğunu izlemek pek güç olmasa gerekir.

Her oluşumun eskiye karşı amansız bir eleştiri ile başladığı gerçeğini gözönüne alarak diyebiliriz ki, Türk teknik eleman ordusu kendi toplumsal ve tarihi yerini arama ve ülke kalkınmasına katkıda bulunma çabasında dünya çapında bir «orijinaliteye» sahiptir. Gerçekten, hem gelişmiş hem de az gelişmiş ülkelerin tarihini bu açıdan incelemek önemli ve ilginç sonuçlar verecek olan bir uğraşın konusudur ve şu ana kadar toplum bilimciler tarafından mukayeseli araştırma konusu yapılmamıştır.

Evet, fikirlerimiz, sloganlarımız belki uzunca bir müddet tekrarlanmak durumunda kalmıştır, ancak hiç bir gelişme olmadığını, hiç bir senteze ulaşılmadığını kim iddia edebilir?

Bu gelişmeye en somut örnek, teknik elemanın, her soruna nihai çözümün bulunduğu politikada işçi, köylü, memur, dar gelirli olarak hitap edilmek geleneğine sahip olanlar arasında kendisinden de ayrıca bahsettirmek başarısını göstermesi olmuştur. Teknik elemanın kendisinden seçim öncesi politika mitinginde «Kalkınmanın motor gücü olarak yurtsever teknik ordu» şeklinde bahsettirebilmesi temelde ona ancak şu ünlü personel kanununu ve yan ödemeleri vaad edebilenlerin iflasının da göstergesidir. Demek ki eleştiri dönemi başar ıile sonuçlanmıştır. Artık Personel Kanunu, yan ödeme yok «Teknik Eleman Politikası», giderek «Sanayileşme Politikası» vardır.. Ve asıl sorun şimdi başlamaktadır. Hiç bir az gelişmiş ülkenin teknik elemanı bu sorunun ortaya çıkarılması ve çözümüne katkıda bulunması için Türk teknik elemanı kadar bilinçli, aktif ve örgütlü mü cadele vermemiştir.

Bilindiği gibi insanoğlunun iki ayrı sanayileşme yöntemi tecrübesi vardır. Birincisi tüketim malları üretmek ile işe başlamak ve böylece biriken fonları daha ilerde yatırım malları sanayiine aktarmak şeklinde özetlenebilir. Diğeri ise doğrudan doğruya yatırım malları üretmek ile işe başlar.

Aralarındaki nitelik farklarından ötürü ikincisi plânlı, topyekûn kalkınmayı içerir. Ancak, her iki yöntemini başlatanlar bugün sanayileşmelerini tamamlamışlardır.

Bugün, az gelişmiş ülkelerin genellikle birinci yolu seçmiş olduğunu biliyoruz. Bunlar hala yatırımlarını tüketim malları üretimine akıtmaktadırlar. Yalnız işin başlangıcından bu yana köprülerin altından çok su akmıştır. Şu andaki gelişmiş ülkeler biriken kaynakları kendileri değerlendirebilirken, bugünün az gelişmişleri bu kaynakları teknoloji, fabrika ithal etmek için devamlı dışarıya akıtmak durumunda kalmıştır. Böylece hem gittikçe dışarıya bağımlılıkları artmış, hem de «çağdaş uygarlık seviyesi» ile araları devamlı açılmıştır.

Örnek olarak Türkiye'yi alalım. Kurtuluş savaşı sonrası hükümetlerinin ana kavgusu önemli tüketim mallarında ithal ikamesini sağlamak idi. Çimento, şeker fabrikaları bu kaygunun sonucu inşaa edilmiştir. Fabrikalar dışarıdan alınmış ve ülkemizde nihai mal üretilmiştir. Bu fabrikaların projelendirilmesi ülkemizde yapabilmek için 30 yılın geçmesini beklemek gerekmiştir. Evet, bugün bir çimento fabrikasını projelendirebiliyoruz, ancak günümüzde bunun anlamı nedir ki?. Şimdi söz konusu olan kimya kompleklerini projelendirebilmek, elektronik sanayii kurabilmek, nükleer santrallar inşaa edebilmektir. Bunları gerçekleştirirken Türk Mühendisleri ne dereceye kadar söz sahibi olabilmektedir veya bunlar ülkemizde ne dereceye kadar yapılabilmektedir.

Türk teknik elemanının dramı burada yatmaktadır. Sanayileşme politikamız, bizim, üretim sürecinin çok sınırlı sahalarında çalışabilmemize olanak vermektedir. Eğer üretim sürecinde mühendisin görevini üç kademede, yaratıcı, yapıcı ve uygulayıcı olarak, sınıflandırabilirsek bunlardan ilk ikisi ithal edilmekte ancak üçüncü kademede bize iş kalmaktadır. Bu durumda bağımsız teknoloji politikasından söz edebilmek olanağı yoktur. Böyle bir politika bizi gittikçe gelişmiş metropollerin düşük düzeydeki hizmetlerini gören «yardımcıların» öte bir yere götürmez.

Teknoloji satın almak ile teknolojik bakımdan bağımlı olmak arasında bize bir tekabül yoktur.. Çağdaş bilgi öyle hızlı gelişmekte ve daha önceden atılım yapmış ülkeler o kadar ileri düzeyde bulunmaktalar ki, herşeyi her ülkenin tek başına yapması veya herşeyi yeni baştan keşfetmesi diye bir şey mümkün değildir. O bakımdan teknoloji satın almak kaçınılmazdır. Ancak bu satın alma durumunda da bağımsız ve ülke düzeyinde karar verebilmek olanak dahilindedir. Bu da ancak cok üstün düzeyde bir örgütlenmeyi, ve sorunu ülke çapında genel bir teknoloji politikası seviyesinde ele almayı gerektirir.

Bu durum Türk'ye'de, yukarıda özetlediğimiz nedenlerle, henüz geliştirilmemiştir ve geliştirilememektedir. Teknoloji seçimine karar verme esnasında dev firmalar la bizim minikleri baş basa bırakmak aleyhimize gelişecek «uluslararası iş bölümünü» peşinen kabul etmektir. Zaten bu da, tüketim malları üretimi yoluyla sanayileşmenin kaçınılmaz bir sonucudur.

O zaman ne yapmalıyız? Nasıl

(Devamı 15. sayfada)

PROJE ve T.U.S. ÜCRET TARIFESI DEGIŞTi

Odamızın Mimarlar Odası ile birlikte Ankara'da 2-7-1973 tarihinden itibaren yürütmekte bulundugu ortak belge uygulaması düzeninde yeni bazı degişiklikler yapılmıştır. 5 aylık bir uygulama sonunda ortaya çıkan bazı durumlara cevap verebilmek amacıyle, mevcut protokol yeniden değerlendirilmiş ve gerek mimari ve statik proje asgari ücretleri, gerekse T.U.S. asgari ücretleri yeniden tespit edilmiştir. Bu konuya ilişkin ek protokol metni ve yeni asgari ücret tarifesi aşağıda aynen verilmiştir.

İNŞAAT MÜHENDİSLERİ ODASI VE MİMARLAR ODASI ORTAK BELGE UYGULAMA DÜZENİNİN, 5 ARALIK 1973 GÜNÜNDEN İTİBAREN ANKARA'DA GEÇERLİ OLMAK ÜZERE DÜZENLENEN YENİ HÜKÜMLERİNE AİT EK PROTOKOL:

1. AMAÇ :

1 Temuz 1973 günü Ankara'da başlatılmış olan Ortak Belge Uygulaması, 5 aylık bir uygulama devresinden geçmiştir. Bu süre içinde yapılan toplantılarda, her iki oda üyelerinin, ortak uygulamanın kuralları ve işleyiş biçimi konusunda görüşleri alınmış ve uygulamanın daha sağlam, daha ileri bir düzeye ulaştırılması amacı ile yapılmış olan eleştiriler değerlendirilmiştir.

Gerek Odalar üyelerinden ve gerekse bizzat Odalar yetkililerinden iletilen çeşitli görüşler, yapılan toplantılarda Ankara'da serbest çalışan mimar ve inşaat mühendisleri tarafından tartışılmış ve varılan sonuçlar, Odalar yetkili kurulları tarafından incelenerek sonuçlandırılmıştır.

Ek protokol hükümleri, Ankara'da mevcut yapı üretim sürecinin şartlarında yeni gelişmeler oluncaya ve değişen şartlar Odalar tarafından değerlendirilerek yeni ortak kararlar alınıncaya kadar geçerli olacaktır.

2. KAPSAM :

Ankara'da serbest çalışan tüm inşaat mühendisleri ve mimarlar, 1 Temmuz 1973 tarihli Ortak Protokol hükümlerine ve bu Ek Protokol ile değerlendirilen hükümlere uymakla yükümlüdürler.

3. YÜRÜRLÜK :

Ek Protokol hükümleri, 5 Aralık 1973 gününden itibaren yürürlüktedir. Bu tarihten önce alınmış olan proje ve TUS işleri, Oda'ya beyan edilmek ve belgelendirilmek şartı ile bu Protokol kapsamı dışında tutulacaktır.

4. EKLER :

Ek Protokolun ekleri, 1 Temmuz 1973 protokolunun 5, 6 ve 8 No.'lu eklerini tadil eden çizelge ve hükümlerdir. 1 Temmuz protokolunun diğer ekleri aynen geçerlidir.

İNŞAAT MÜH. ODASI
Yönetim Kurulu adına
Sekreter Üye
ENİS ÜSER

MİMARLAR ODASI
Yönetim Kurulu adına
Sekreter Üye
GÜVEN BİKKAN

İNŞAAT MÜHENDİSLERİ VE MİMARLAR ODASI 5 ARALIK 1973 GÜNÜNDEN İTİBAREN ANKARA'DA UYGULANACAK OLAN MİMARİ PROJE, STATİK PROJE VE T.U.S. ASGARİ ÜCRET ÇİZELGESİ

YAPI MALİYETİ	MİMARİ proje ve mesleki kontrol (III SINIF)	STATİK proje ve mesleki kontrol (I SINIF)	STATİK proje ve mesleki kontrol (II SINIF)	Teknik uygulama sorumluluğu	Mimari - statik TOPLAM	(M III S. - St II S.) KOMPLE TOPLAM
500.000	7550	4000	4700	2000	12.250	14.250
750.000	9000	5000	5500	2500	14.500	17.000
1.000.000	11000	5700	7500	4000	18.500	22.500
1.500.000	14150	7000	10400	4500	24.550	[illegible]
2.000.000	17300	8000	13300	5000	30.600	35.600
2.500.000	20250	[illegible]	16250	6000	[illegible]	42.500
3.000.000	[illegible]	[illegible]	20000	7000	44.000	51.000

ÖNEMLİ NOT :

Çizelgede belirtilen asgari ücretler, (ait oldukları hizmet gruplarından da anlaşılacağı gibi) özellikle konut projeleri için düzenlenmiştir.

Belirtilen bu ücretler, Odaların asgari çizim standartlarına uygun olarak düzenlenmiş ve İmar Müdürlüğüne verilecek olan 1/50 veya 1/100 ölçekli tatbikat projelerinin (bugünkü) asğari karşılığıdır

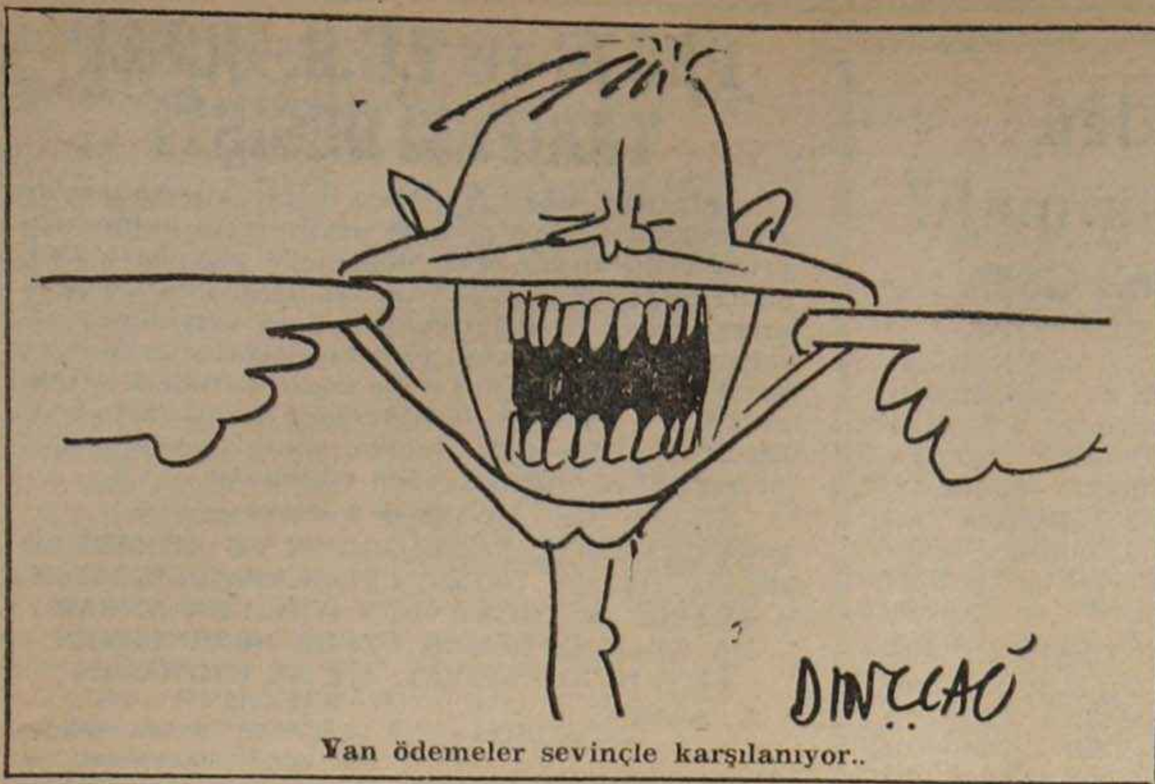
Keşif, ihale dosyası hazırlanması, her türlü mesleki araştırma, detay projeleri hazırlanması ve benzeri diğer teknik hizmetler, belirtilen bu asgari ücretlere eklenecektir. Tatbikat projesi dışında kalan hizmetlerin hesaplanmasında her iki Odanın yürürlükte bulunan diğer ücret çizelgelerinden yararlanılacaktır.

DİGER HÜKÜMLERE İLİŞKİN EK :

a. Çizelgede belirtilmiş olan ücretler, mimari, statik proje ve TUS alt sınır ücretler anlamındadır. Üst sınır yoktur.

b. Belirtilmiş olan mimari proje ücretleri, mimari projeyi yükümlenen mimar veya inşaat mühendisinin, Ankara'nın bugünkü koşulları altında belirli bir iş organizasyon yükünü de üstlenmesi gerektiği gözetilerek hesaplanmıştır. Örneğin, komple projesi mim / müh. tarafından alınmış olan

(Devamı 13. sayfada)

Yan ödemeler sevinçle karşılanıyor..

Hükümeti Ecevit kurmalıdır

(Baştarafı 1. sayfada)

ları için, Türkiye'nin belirli gerçeklerine ve son yıllarda içinde bulunduğumuz ekonomik ve sosyal bunalımın temel nedenlerine dikkati çekmeyi hem gerekli, hem de zorunlu bulmaktadır.

Ana hatlarıyla 12 Mart 1971 öncesi, 1961 Anayasasının öngördüğü sosyal, ekonomik ve kültürel reformların bir kenara itildiği, unutulduğu, küçümsendiği ve dolayısiyle ülkemizdeki sosyal ve ekonomik bunalımın her geçen gün yeni boyutlara ulaştığı bir devredir. Bu kritik günlerde ülkemizin bütün aydın ve yurtsever güçleri ve bu arada teknik eleman kuruluşlarıyla meslek odaları da soyut bir kalkınma sloganı altında ekonomik, sosyal ve demokratik hakların kısıtlanmayacağı, aksine, ülke kalkınmasında en büyük rolü oynayan bütün çalışanlar ve onların bir kesimi olan Türk teknik elemanlarına da insanca yaşama olanakları sağlayacak temel ekonomik ve sosyal reformların gerçekleştirmenin zorunluluğu üzerinde ısrarla durmuşlar ve bilimsel ve objektif çalışma ve değerlendirmelerle günün sorumlularını defalarca uyarmışlardır. Bununla beraber bütün bu uyarmalara rağmen 12 Mart öncesi döneminde belirli bir azınlığın çıkarlarını ön plâna çıkartan ve savunan ekonomi politikasında hiç bir değişiklik yapılmamış, bilimsel gerçeklere itibar edilmeyerek adeta kör bir inatla yurdumuzdaki sosyal ve ekonomik bunalım sürekli olarak körüklenmiş ve bunalımın etkinliğinin azalması yolunda hiç birtedbiralınmamıştır. Bunun doğal sonucu olarak artan hayat pahalılığı ve işsizlik karşısında halkımızın yaşama koşulları her gün giderek kötüleşirken yanlış ekonomik kararlarla enflâsyon, pahalılık ve işsizlik adeta körüklenmiştir.

14 Ekim 1973 seçimleriyle demokrasiye bağlı olan halkımız kendi hür iradesi üzerinde ve dışında hiç bir otorite tanımadığını ortaya koymuş ve sosyal adalet özgürlük içinde kalkınma, demokrasi barış ve huzur ortamını getirecek ve geçmişin yaralarını sa-racak geniş kapsamlı bir genel aftan yana bulunduğunu oylarıyla belgelemiştir. 14 Ekim seçimleri ayrıca ulusumuzun 1961 Anayasasına ve temel özgürlüklere bağlılığının kesin simgesi olarak belirginleşmiştir. Şimdi yurdumuz ve ulusumuz için yeni bir dönem başlamaktadır. Türkiye teknik elemanları ve kuruluşlarıyla meslek odaları da bu yeni dönemde bilim ve tekniğin ışığı altında sosyal adalet kurallarına uygun gerçek bir kalkınmaya yaratıcı katkıda bulunmak, bağımsız ve güçlü bir sanayinin temellerini atmak, bilgi, yetenek ve tecrübelerini ulusumuza adamak sabırsızlığı içinde bulunuyorlar.

Bu gerçeklerin ışığı altında oluşan somut ve önerilerimiz aşağıda zatı devletlerinin bilgilerine arzedilmiştir.

1. Geçmişte denendiği bir «Partilerüstü hükümetler», «Tarafsız Başbakanlar» ve «Millî Koalisyon» formülleriyle ülkemizin ve ulusumuzun sorunlarına hiç bir çözüm getirilemeyecek, ekonomik ve sosyal bunalım giderek büyüyecek, işsizlik ve pahalılık yeni boyutlara ulaşacaktır.

2. Yeni hükümeti kurma çalışmalarında görev hiç bir önkoşul ileri sürülmeden ve zorlamalarda bulunulmadan seçimlerde en fazla oyu almış ve parlamentoya en fazla üye sokmuş partinin Genel Başkanına veya yetkili kıldığı kişiye verilmelidir. Başbakanlıkla görevlendirilmiş olan kişi hükümeti kurma çabalarında bütün parlamenter rejimlerde ve demokratik ülkelerde olduğu gibi Anayasa ve kanunlar çerçevesinde tam bir insiyatif sahibi olmalıdır.

Bütün bu nedenlerle kamu ve özel kesimde çalışan 50.000'den fazla teknik elemanın tam yetkili ve tek temsilcisi durumunda bulunan Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği ancak demokrasinin temel kurallarına ve Anayasa ilkelerine bağlı olarak ve yukarıda belirtilen şekilde oluşacak bir hükümeti bütün gücüyle destekleyeceğini, zatı devletlerine iletmeyi kamu görevleri arasında sayar.

Saygılarımızla,
TÜRK MÜHENDİS VE MİMAR ODALARI BİRLİĞİ YÖNETİM KURULU ADINA
BAŞKAN
TEOMAN ÖZTÜRK

Mühendislik

(Baştarafı 1'inci sayfada)

ma olanağından yoksunlar. Mühendislik bu hale geldi. Jübilede ablalarımız, ağabeylerimiz bize soracaklar; ...

— Cumhuriyetin 50. yılında yeni mühendis kuşaklar nerede?

Cevabımız;

— 50. yılda biz, itildiğimiz yerdeyiz.

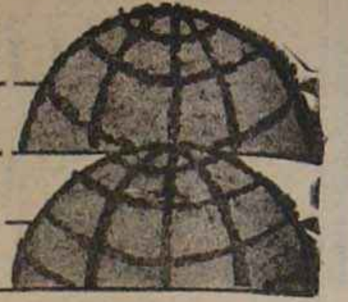
DA'•'ay ve

(Baştarafı 1. sayfada)

farklarla geçmişlerdir. Bu mahalli idareler seçimlerinin ilginç bir diğer yanı da, CHP'nin oy çoğaltmağa devam etmekte oluşunu ortaya çıkarmasıdır. İki ayı aşkın bir süre geçmiş olmasına rağmen sermaye sınıfından yana partilerin türlü davranışları sonucu hâlâ hükümetin kurulamamış olması karşısında, emekçi kitlelerin CHP saflarında biraz daha yoğunlaşmakta oluşları, doğrusu üzerinde önemle durulması gereken bir noktadır. Gene bu seçimlerin bir kere daha ortaya çıkardığı bir başka husus da, şimdiye dek çarpık şehirleşme, hastalıklı gelişme vs. sıfatlarla tanımlanan büyük şehirleşme olayının, gerçekte tam karşıtı, olumlu bir doğrultuda olduğunu göstermesidir. Gecekondu gerçeğinin İkinci Dünya Savaşı sonrası başladığı, yani 1945-50 yılları arasında başladığı ve ilk gecekondu mahallelerinin üzerinden bir nesil geçtiği, ve gecekonduda doğan insanların ilk kez bu seçimlerde oy kullandığı düşünülürse, gecekondu tarzında da olsa şehirleşmenin ne yönde bir gelişmeye sebep teşkil ettiği görülmektedir.

Teknik Güç, gerçekten büyük başarılar kazanarak İstanbul ve Ankara Belediye Başkanı seçilen arkadaşlarımızı candan kutlarken, kendilerine her zaman bütün gücüyle yardımcı olmayı kutsal bir görev bilir.

TÜRKİYE'DE
DÜNYADA
TEKNİK

Eskalasyon sistemi getiriliyor

FİYAT ARTIŞLARI YATIRIMLARI ETKİLİYOR

Ülkemizin içinde bulunduğu enflasyon yüzünden inşaat malzemelerindeki artışların yatırımları olumsuz yönde etkilediği ileri sürülmektedir.. Öğrenildiğine göre Bayındırlık Bakanı Yapı İmar İşleri Genel Müdürlüğünün 1973 yatırım programının ancak % 40'ı gerçekleştirilebilmiştir. 1973 fiyatları ile ihaleye çıkartılan işlere müteahhitler talip olmamaktadırlar. Bayındırlık Bakanlığı, 1973 fiyatları ile ihale edilen işlerin tamamlanmasını sağlamak için bölgesel şartlara göre ihale bedellerine % 10'la % 30 arasında bir fark ödemek zorunda kalmaktadır.

Bu durumu gözönüne alan Bakanlık yetkilileri fiyat artışlarının yatırım programlarını geciktirmesini önlemek amacı ile «eskalasyon sisteminin» gerçekleştirilmesi çalışmalarına girmiş ve ortaya çıkan tasarı Bakanlar Kuruluna sunulmak üzere Kanunlar Dairesinin tetkikine verilmiştir. Yeni sisteme göre, işi alan müteahhit senesi içinde tahsisatının tamamını kullanmak şartı ile, her yılın istihaklarını o yılın fiyatları üzerinden alacaktır.

DUYURU

Sayın üyelerimiz ;

Oda aidat borçlarının PTT ile gönderilmesi halinde ayrıca havale ücreti ödeme durumunda kalınmaktadır.

Havale ücreti ödemeden aidat borçlarının aşağıda gösterilen banka hesap numaralarına ödenmesi yeterlidir.

Banka hesap numaraları :

Ziraat Bankası Kızılay Şubesı ANK.: 630/188
İş Bankası Kızılay Şub. ANK.: 694
Yapı ve Kredi Bank. Kızılay Şub.: 900028/2
Garanti Bankası Necatibey Şub.: 510011/2

NOT: Zamanında ödenmiyen aidatlar gecikme cezasıyla birlikte icra yolu ile tahsil edileceğinden, üyelerimizin bir an önce aidat borçlarını, böyle bir işlemi gerektirmeden yatırmaları rica edilir.

İstanbul'daki teknokratların 4 Aralık toplantısı başarılı geçti

İstanbul ve çevresindeki işyerlerinin temsilciliklerini kurmak, temsilcilerinin seçimine nezaret etmek ve yürütülmesini sağlamakla görevlendirilen «İstanbul'daki Mühendis ve Mimar Odaları Sürekli Komisyonu» tarafından düzenlenen «Teknik sorunlarımız ve bunların çözümlerinde işyeri temsilciliklerinin katkı ve etkileri» konulu toplantı, 4 Aralık 1973 günü Yapı ve Endüstri Merkezi Salonunda yapılmıştır.

Mimar ve Mühendis arkadaşlarca umulanın üstünde bir ilgiyle karşılanan toplantı, gerçekten olumlu bir şekilde geçmiş ve işyeri temsilciliklerinin beklenilenin üstünde bir yarar sağlayacağına inanıldığını ortaya koymuştur.

Şevki Erker (IMO), Yücel Gürsel (MO) ve Karabey Kalkan (EMO)'ın birlikte yönettikleri toplantı, TMMOB Başkanı Sayın Teoman Öztürk'ün bir konuşmasıyla açılmıştır. «Halkımızın emrinde olamamaktan kurtulmak isteğiyle, konuşmak, tartışmak üzere toplandık» diyerek söze başlayan Öztürk, son bir kaç yılık çalkantılı dönemi söz konusu etmiş ve «Bağımsızlık, özgürlük mücadeleri temeline dayanan Cumhuriyetimizin 50. yılına antidemokratik davranışların ekonomik sosyal, siyasal ve kültürel adaletsizliklerin süregeldiği bir ortamda girdik» demiştir. Teoman Öztürk konuşmasını, «TMMOB işyeri temsilciliklerinin, tüm teknik elemanların sendikalaşma, toplu sözleşme ve grev haklarını elde etme mücadelelerinde önemli yer tutacağı ve bugün yapılacak tartışmaların, yarar getireceği inancıyla toplantıyı açıyorum» diyerek bitirmiştir.

Daha sonra arkadaşların konuşmalarına yer verilmiş ve hemen hemen bütün konuşmacılar teknik sorunlarımızı açık ve seçik olarak ortaya koymuşlardır.

Toplantı tam bir anlayış ve beraberlik içinde sürdürülmüş işyeri temsilciliklerinin kurulmasında zorunluluk ve sayısız yararlar olduğu hemen herkesce belirtilmiştir. Gene, bu konudaki gelişmelerin umut ve güven verici olduğuna da değinilmiştir.

BELEDİYELERİN ASIL DERTLERİ

Arslan Başer Kafaoğlu

Sokaktakı vurddaş, hemşeri dolmuş kuyruğunda fazla beklese kabahati belediyeye bulur, otobüste sıkışsa suçu belediyeye yükler.. Ekmek hamuı çıksa suç belediyenindir, yollar çamur olsa yine suçlu belediyedir. İyi belediye reislerini anar: «Ah Haşim baba olmalıydı ki» ya da «Nevzat Tandoğan gibi belediye reisi olsaydı ki» diye baştaki belediyeyi kınar, yerer. Oysa bugünün belediyeleri büyük bir çıkmaz içindedir. Bir ikisi dışında, bunun farkına varan da pek yoktur. Bunu televizyonla belediye başkanlarını dinlerken daha iyi anladım

Televizyonda Ankara, İstanbul, İzmir, Bursa, Kırklareli, Tekirdağ, Kütahya, Aydın, Manisa, Eskişehir, Bolu, Kocaeli ve Sakarya Belediye Başkanları konuştular. Belediyenin içinde bulunduğu çıkmazın farkında olanlar sadece ve sadece sayın Dolakay ile İsvan idi. Bu iki büyük kentin seçkin belediye başkanları, içinde bulunulan çıkmazın farkındadırlar. Sayın Dalokay hukuk olarak, anayasal statü olarak elinin kolunun bağlı olduğunun farkındadır. Zaten basına ilk demeci de «1961 Anayasasının belediyelere verdiği hakları isteyeceğiz» şeklinde olmuştur. Bu hukuk ve görev bölümü ile ayrıntılar çözüm bulsa da, esaslarda birşey yapılamıyacağının farkındadır, bilincindedir. Sayın İsvan da konusmasında, Merkezi Hükümetin karşısına İstanbul halkını arkasına alarak çıkmanın öneminden söz etmektedir. Belediyelerin çok hayati görevleri yanında el ve kollarının bağlı olduğunun televizyonda gördüğümüz başkanlar arasında sadece bu iki seçkin başkan farkında ve bilincindedir. Hiç abartma yapılmadan durum budur.

Açıklamalarımıza isterseniz Mali (Akçalı) olandan başlayalım. Belediyeler gelirlerini artırma yönünden son derece düşük tavanlar belediye gelirlerini sınırlamıştır.. Bu sınırların dışına belediyeler çıkamaz. 1930'larda konulmuş olan Belediye Gelirleri Kanunu ve yapıldığı sıralarda bugünkü şehir yapısında sadece İstanbul vardır. 750.. 000 nüfuslu İstanbul bir kent azmanı gibi görünürdü. Şimdi İstanbul'un yanında yer alan İzmir'in o zamanki nüfusu 100.000, Ankara'nın ki ise 50.000 civarında idi. O zaman bile İstanbul ve Ankara'nın belediye mevzuatı ile yönetilemiyeceği kabul edilmiş ve bu iki kentin özel statülerle yönetilmesi öngörülmüştü. Bu iki ilde ayni zamanda belediye başkanı olan valiler partiye ve bizzat Devlet ya da Hükümet Başkanına yakınlıkları sayesinde görevlerini yerine .. çok getirebiliyordu. Şimdi ise o zamanki Ankara'nın nüfusu kadar veya ondan daha fazla nüfuslu 50'ye yakın kent vardır. Istanbul 3 milyon, Ankara 1,5 milyon İzmir ve Adana 1 milyona yaklaşmaktadır. Ama hâlâ kentlerimiz, 40 yıl öncelerin mevzuatiyle yönetilmek istenmektedir. Hatta 40 yıl öncesinden de geriye gidilmiştir.

Şöyle ki 40 yıl önceleri gelirler kanunu bu günkü durumda olsa bile, büyük kentlerde Belediye Başkanlıklarının ayni zamanda vali oluşları nedeniyle, güvenlik, denetleme, trafik örgütleri fiziksel olarak bir aynı şahsın bünyesinde birleşmişti. Örneğin bir Nevzat Tandoğan ya da bir Dr. Lütfi Kırdar «Polis-Belediye zabıtası» ikiliği dolayısiyle güçlüklere uğramazlardı. Onlar bir zamanlar güçlü olan İl Özel İdareleri bütçelerini de belediye hizmetlerine etkin şekilde yönetme olanağına sahip idiler.. Bütün bunların üstünde de Devlet ve Hükümet Başkanlıklarında bulunan kimselerin tam güvenine sahip olduklarından, illerindeki devlet kuruluşlarını da tam bir koordinasyon içinde tutabilirlerdi. Örneğin bir Dr. Lütfi Kırdar, devlet deniz yolları, okullar, bayındırlık örgütlerinden yardım görür, hatta onları birbiriyle kolaylıkla ve istediği şekilde koordine edebilirdi. Bu gün kentlerimiz devleştikçe, belediyelerin güçleri azalma sının sonucu, Anayasal haklar bile onlardan esirgenir hale gelmiştir.

Belediyeler gelirlerinde olduğu gibi giderlerinde de bağımlıdırlar. Kime ne ücret verecekleri merkezi idarece düzenlenmiş ve uygulanması zorunlu kurallara bağlanmıştır. Mühendis atayacaksa vereceği bellidir. Çöpçü bulacaksa yöntemleri çizilmiştir. İhale yapacaksa kuralları bellidir. Bu kuralların dışına çıkamaz, çıkarsa kanunla sorumludur. Yani belediyeler iki kocalı kadınlar gibi hem kendi seçmenine ve hem de hükümete şirin görünme zorundadırlar. Seçmene karşı kendilerine ait olmayan kusurlar dolayısiyle de kınanırlar, yerilirler, sadece mevzuata uysalar ve titizlikle uysalar seçmene kusurlu olabilirler. Çünkü, mevzuat Hakkâri'den İstanbul'a genel bir düzeye göre hazırlanmıştır. Oysa İstanbul, Ankara'nın özel koşulları vardır, bu mevzuat buralarda yetersiz kalır. Güvenlik ve trafik, okul, bayındırlık işlerinde de bir keşmekeş vardır. Örneğin trafiği İçişleri Bakanlığına ve Valiye bağlı bir örgüt düzenler. Bu trafiği demiryolu veya deniz yoluyla bir hafifletmeye sokmak icin devlet demiryolları ve deniz yolları idareleriyle uzlaşmalara gitmek onları inandırmak gerekir. Emniyetin yanında belediye zabıtası kurulur. Bu iki güvenlik kuruluşunun yetki ve görev sürtüşmesi vardır. Belediyenin imar plânlarındaki ihlâllere engel olmak için gönderdiği emniyet mensupları üzerinde bir yetkisi yoktur. Fuhuşla savaş için Emniyet'ten yani kendinden olmayan bir örgütten yardım ister. İmar plânlarını değiştirmek istese, Bakanlığın onayı, aylar, belki yıllar sürer, o zamana kadar atı alan Üsküdar'ı çoktan geçer.

Şu açıklamalardan anlaşıldığı üzere Belediyelerin asıl dertleri ana mevzuattan doğmaktadır. Belediyeler, İdare Hukukunda «İdari vesayet» denilen esasa göre düzen

(Devamı 15. sayfada)

DÜNYADAN HÂBERLER

NEZİH OYLU

İnş.. Y. Müh.

TÜRKİYE: AVUSTRALYA PIPELİNE İMALATI TÜRKİYEDE

Avustralyalı ROCLA Industries Limited firması, beton pipeline imalâtı patentini Türkiyede bir inşaat firmasına satmış bulunmaktadır.

Yüksel İnşaat Anonim Şirketi 5 milyon Avustralya doları (= 110 milyon TL sı) degerinde ve 50 km. boyunda öngerilimli beton boru imalâtı için ROCLA makinelerini kullanacak ve Türkiyenin güneydoğusunda Gaziantep şehrine su isalesi yapacaktır.

1.00 m. ilâ 1.30 m. çapındaki boruların imali için şehrin yakınındaki imalât tesisı 1974 Nisanına kadar kurulmuş olacaktır. Bununla beraber Yüksel İnşaat'a pipeline hattını tamamlamak için üç yıl süre verilmiştir. Ancak, adı geçen firma bu imalâtı iki yıl içinde bitirmeyi ümit etmektedir.

İRAN: BATI ALMANYA - İRAN RAFİNERİSİ

Batı Almanya, İranda yıllık 25 milyon ton kapasiteli ve 208 milyon Sterlin (= 7 milyar 280 milyon TL. sı.) değerinde bir yağ rafinerisi kuracaktır.

Batı Almanyanın harcamalarına dair bu açıklamayı Tahranda bulunan Batı Almanya Ekonomi Bakanı Dr. Hans Friderichs yapmıştır. Rafineri, Şiraz'ın 160 Km. Güneybatısındaki bir körfezde Bender Buşir'de tesis edilecektir.

İSPANYA: CHRYSLER İSPANYADA KAMYON İMAL EDECEK

38 tonluk Dodge Kamyon, Chrysler Espana tarafından Madritte imâl edilecektir. Kamyon başlangıçta İngilterede satılacaktır. Şirketin bildirdiğine göre, İspanyanın seçilmesine sebep teşkil eden hususlar bu konudaki tecrübesi ve yedek parça (yan sanayiinin) mevcudiyetidir.

Orta ağırlıkta Dodge arabalarla olan ilgisinin artması sebebiyle bu yeni hareket Chrysler firmasını kamyon imâli işine büyük ölçüde çekmiş olacaktır.

KENYA: KENYA'DA 700 Km. YENİ KARAYOLU PROJESI

Dünya Bankası, Kenya'da büyük öncelik taşıyan 700 Km.lik yol yapımı veya geilştirilmesi için 29 milyon dolarlık (= 435 milyon TL.) borç verilmesini kabul etmiştir. Proje, zengin tarım sahalarına ulaşacak yollar ile, Mumias Şeker Üretimi Projesine hizmet edecek yeni yollar yapımını ve mevcutların ıslâh ve geliştirilmesini kapsamaktadır.

Proje keza Nairobi Uluslararası Havaalanına giden yolu da içine almaktadır ki, bu yol Kenya'nın en büyük havaalanına ulaşım yolu oluşuna ilaveten, Nairobi - Mombasa yolunun en işlek kısmını ve Dar Es Salaam'a giden Uluslararası transit yolunu da teşkil etmektedir. Projenin toplam maliyeti % 44 milyon dolar (= 660 milyon TL.) olacağı hesaplanmıştır.

PORTEKİZ: PORTEKİZ'DE ÇİMENTO ÜRETİMİ ARTIYOR

Portekiz'de çimento üretimi büyük ölçüde artıyor. Şimdiye kadar üç gruba bağlı beş fabrika ile yıllık 2.350.00 ton olan üretim, yeni fabrikaların inşasına karar verilişi ile çok artacaktır. Bununla Faro bölgesindeki yıllık 300.000 ton kapasiteye sahip olacak ve minimum 100 milyon escudos (= 100 milyon TL.) mal olacaktır. Gerekli makineler, Fransız Crensot - Loire - Schneider grubu tarafından temin edilecektir.

Bir diğeri Coimba yakınındaki, Cimentos do Norte, Kuzey Portekizin ihtiyacını karşılayacaktır. İlk safhada yarım milyon ton kapasitede olacak ve ikinci safhada yıllık bir milyon ton kapasiteye erişecektir. Bu tesis 1974 Eylülüne yetişecektir. Bunun yatırımı ise 1.1 milyar Escudostur. Halen faaliyette olan Cimentos Tejo ise yıllık kapasitesini 400.000 tona çıkarmak üzere eskimiş makinelerini yenilemek kararını almıştır.

AVUSTRALYA: AVUSTRALYA DA KÖPRÜ İÇİN ÖZEL KAZIKLAR

Avustralya'da Hawkesbury nehrini kateden yeni karayolu köprüsünü mesnetlemek üzere boyu 85 m. ve su altında gömülü özel beton kazıklar dizayn edilmiştir. İnşaatta üç degişik tipte kazık kullanılmıştır. Çakılmış silindirik çelik borular içi betonla doldurularak kuzey kenar ayağın mesnetlenmesinde kullanılmıştır. En güneydeki orta ayaklar çok dik meyilli kaya üzerinde ve 40. m. delinmiş ze-

(Devamı 13. sayfada)

Meslekte 40 yıl

Meslekte 40. yılını dolduran Ağabeylerimizin jübilesi 19 Aralıkta

Muharrem Altınok

«ARTVİNDEN İSTANBUL'A TAM KIRK YIL, KARIŞ KARIŞ KAMU GÖREVİ...»

1912'de Rize'de doğdum. 1933 yılında Fen Mektebinden, 1941 yılında da M.M. Akademisinden mezun oldum. Fen mektebinden mezun olduğum yıldan (28.8.1933) itibaren Akademiyi bitirdiğim yıla kadar 21.6.1941 yılına kadar Nafia Fen Memuru olarak görev yaptım. 1941 yılında Artvin Nafia Müdürlüğüne mühendis olarak tayin edildim, 1943 yılına kadar burada çalıştım. Artvin Nafia Müdür vekilliği görevinde bulundum. 1943 yılında (16.4.1943) Rize Nafia Müdürlüğüne atandım. 12.7.1948 tarihine kadar bu görevde kaldım. 48'de Karayolları'na geçtim, Sinop ve Giresun karayolları şube şefliklerinde bulundum. 9.11.1954 tarihinde Trabzon Karayolları 10. Bölge müdür yardımcılığına, daha sonra İl ve Köy Yolları Şefliğine getirildim. 20.2.1964 tarihinde de Karayolları İstanbul 1. Bölge Müdürlüğü İl ve Köy Yolları Mühendisi olarak İstanbul'a geldim. 1966 yılında bu görevimden ayrılarak İstanbul YSE 1. Bölge Müdürlüğü Baş Mühendisi ve Köy Yolları Şefi oldum.

Halen bu görevimdeyim.

Görüldüğü gibi bütün hizmetlerim kamu sektöründe geçmiştir. Geçtiğimiz Ağustos ayının 28'inde, tam kırk yıl doldu. Yani tam kırk yıl, betonarme ve ahşap köprü kontrolluklarında, yol yapım ve bakım işlerinde, çeşitli hükümet konakları ve benzeri binaların insaatlarında, gene çeşitli idari işlerde ama hep mühendis, hep inşaatçı olarak... Dile kolay...

Artık emekli olacağım.

Sabri Süha Ansen

Unutulmuşum!

Yayın organımızın 1973 Mayıs neşriyetinin (Jübile duyurusunda) 40 yılını dolduran mühendisler listesine sehven dahil edilmediğime muttali olduğumdan tercümesi ile fotoğrafımı ekte takdim ile gereken işlemin yapılmasını saygı ile rica ederim.

1908 tarihinde Bursa'da doğdum. İlş, orta ve Lise tahsilimi müteakip 1930 yılında İstanbul Nafıa Fen Mektebine giderek 1933'de mezun olup, Erzurum Nafia'sına tayin edildim.

1934-1935 yıllarında 6. Devre Yedek Subay askerliğimi yaptıktan sonra Çanakkale Naifa'sında ve 1939'da Trabzon Nafia'sında çalıştım.

1941'de Yüksek Teknik Okulu diploması aldım. İkinci defa yedek Subaylık görevimi müteakip 1943 yılında Aydın Nafia Müdürlüğü'ne tayin edildim.

1947 yılında memuriyetten istifa ederek 1955 yılına kadar özel sektörde çalışıp müteakiben Devlet Su İşleri Bursa Bölge Müdürlüğü'nde vazife aldım.

1959 yılında İstanbul Sular İdaresi Genel Müdürlüğü'ne nakil ile 1973 yılına kadar Vakıf Sular Müdürlüğü yaptıktan sonra emekliye ayrıldım.

Meslek hayatıma paralel o-

(Devamı 16. sayfada)

İsmail Kemâl ARAPOĞLU

Yıllarca Sakarya temsilcimizdi,..

İlk ve Ortal tahsilini Sapanca ve Adapazarında yapmış 1933 Nafia Fen Mektebinden ve 1941.'de de Teknik Okul 3. Devre Mühendislik kursundan mezun olmuştur.

1933-1941 arası Fevzipaşa-Diyarbakır, Sıvas-Erzurum, Diyarbakır - Cizre ve Elazığ-Van Hatları Demiryolu inşaatında İstimlâk Memuru Kısım Fen Memuru, Kısım Mühendisi yardımcısı olarak çalışmıştır,

1941'de Devlet Demiryolları İşletmesi Genel Müdürlüğüne nakledilen ağabeyimiz, Kayseri, Samsun, Karabük, Çankırı, Malatya, Elazığ İşletme merkez ve şubelerinde Kısım Şefi, Şube Şefi ve Şube Mühendisi olarak vazife görmüş, 1954 senesinden 1959 senesine kadar Şube Şefi, Yol Müfettişi ve Baş Mühendis ünvanları altında Sirkeci-Halkalı Elektrifikasyon inşaatında ve işletmenin diğer kısımlarında vazife görmüştür.

25 senelik hizmet müddetini dolduran İsmail Kemâl Arapoğlu kendi isteğiyle 1959 da Emekliye sevkedilmiş bu kerre de 1959'dan 1965 tarihleri arasında Yevmiyeli eleman olarak Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü Adapazarı 32'inci Şube Baş Mühendisliğinde Kısım Mühendisi, ve Şube Başmühendisi olarak çalışmış yine kendi isteğiyle bu bu görevden de ayrılmıştır.

Halen Serbest meslek erbabı olarak çalışan Arapoğlu ilk

(Devamı 15. sayfada)

Rahmi Arer

«Bir ömür böyle geçti...

40 yıllık meslek hayatına erişmem dolayısı ile lütüf bulunulan iltifatkâr söz ve dileklerinize teşekkür ederken bütün meslektaşlarımın aynı mutluluğa erişmesini ve daha çok yaşamalarını, sıhhat ve mutluluk içinde bir hayat geçirmelerini en candan dilerim. İstenilen kısa biografımı aşağıda arz ederim;

23-8-1322 tarihinde Rize'de doğdum. İlk mektebi Türkçe ve Orta mektebi Rumence olarak Romanya'da bitirdim. Lise tahsilimi Galatasaray lisesinde 1928 senesinde bitirdim ve bakalorya diploması aldım.

Ayni sene Belçika'ya giderek GAND Teknik Üniversitesine kaydımı yaptırdım ve 1933 senesinde bu üniversiteden Y. Mühendis diplomasını aldım. 1933-1934 senelerinde askerlik hizmetimi ifa eyledim. 1935 senesinde Sivas-Erzurum demir yolu inşaatında, 7.nci kısımda müteahhit mühendisi olarak çalıştım.

1966 ila 1944 seneleri içinde M. Müdafaa vekaletinde, Kısım amiri olarak ücretle çalıştım. Bu sırada ilk defa bir Türk mühendisi olarak Türkiye'de yer altı ve yer üstü benzin tankları projelerini ve kontrollarını ve yer altı sığnaklarının proje ve kontrolluklarını yaptım.

1945 senesinden itibaren serbest inşaat mühendisi ve inşaat müteahhidi olarak çalıştım, bir kaç tane çay fabrikası ve çeşitli binalar inşa eyledim. Bu yıllar içinde 1958 ve 1959 senelerinde Garanti İnşaat Şirketinde, Muş-Tatvan demiryolu inşaatında binalar şantiye şefi olarak vazife aldım. RUMENCE ve FRANSIZCA dillerine vakıfım. Halen inşaat müteahhidi ve serbest mühendislik müessesem devam etmektedir.....

(İşte bir ömür böyle geçti...).

Şükrü Arısan

«Kutlama törenine katılamıyacağım»

1908 yılında İstanbul'da doğdum. 1933 yılında da İstanbul Yüksek Mühendis Mektebinden mezun oldum.

İlk görevim, Adana Nafia mühendisliğidir. Tam kırk yıl önce.

Sonra sırasıyle, Antalya Nafiasında mühendis, Muğla Nafiasında Nafia Müdürü, Manisa Nafiasında mühendis, Isparta Nafiasında gene Nafia Müdürü olarak görev yaptım.

Havsa - Kilya yolu inşaatında kısım şefi, Gelibolu yollarında kontrol amiri, Çanakkale, İzmir, Balıkesir Bayındırlık Müdürü olarak çalıştım.

Son görevim İstanbul Bayındırlık Müdürlüğündeydi. 4.5.1972'de kendi isteğimle emekliye ayrıldım.

Kutlama törenine katılamayacağıma bilgilerinizi rica ederim.

Emin Atav

«40 Yıllık kamu görevlisiyim»

İstanbul doğumluyum.

Tahsilimi de İstanbul'da tamamladım.

1933'den itibaren meslek hayatımda kamu görevlisi olarak çalıştım, çalışma hayatıma Ulukuşla-Kayseri demiryolu inşaatı teşkilâtında başlıyarak aralıksız olarak kamu görevine devam ettim. Sırasi ile, Antalya, İstanbul Bayındırlık İşlerinde, sonra Ankara'da Orman Genel Müdürlüğü inşaat işlerinde, Yapı ve İmar İşleri Reisliği teşkilâtında, Çimento Sanayi İnşaat İşlerinde, hava meydanları ve akaryakıt tesisleri inşaat işlerinde, Çalışma, Milli Eğitim, İmar ve İskân Bakanlıkları İnşaat İşleri

(Devamı 13. sayfada)

FEVZİ ATAÇ

«Yol, yol, yol.. mutluluk bunlar olsa gerek...»

1908'de Gümüşhane'de doğmuşum.

İlk ve orta öğrenimimi Gümüşhane'de tamamladıktan sonra, 1932 - 1933 döneminde Yüksek Mühendis Mektebini bitirdim.

Mezuniyetimi müteakip Gümüşhane Nafıa Müdürlüğünde görev aldım ve üç yıl sureyle çalıştım. Görevim, Trabzon - Erzurum Transit yolu inşaatında kısım mühendisliğiydi. 1935'de vatani görevimi yapmak üzere askere gittim. 35-36 yıllarında İstanbul'da askerliğimi tamamladım. Sonra yeniden eski görevime, Gümüşhane Nafia Müdürlüğüne döndüm. 1938'de Tekirdağ Bayındırlık Müdürlüğüne tayin edildim. 1938-39 yıllarında Tekirdağ Bayındırlık Müdürlüğü yaptım. 1940'da Gelibolu ve Poyralı köy yolları kontrol amiri oldum. 1941 yılının haziran ayından itibaren de İstanbul 1. Mıntıka Müdürlüğüne bağlı merkezi Sarıyer olmak üzere Büyükdere Bahçeköy, Zekeriyeköy, Büyükdere Kemerburgaz, ayrıca Kemerburgaz Pirinççi köy, Kemerburgaz Cendere Bakkal yolları ile İzmit İstanbul yolları kontrol amirliğinde bulundum. 1946-47 yıllarında da İzmit İstanbul, Adapazarı ve Kandıra Ağva yolları kontrol amirliği görevlerini yüklendim. 1948 yılında Trabzon 10. Bölge Müdürü, 1950'de Samsun Karayolları 7. Bölge Müdürü oldum. 1956'da Karayolları İstanbul 1. Bölge Müdürlüğüne tayin edildim. 1958 - 60 arasında Karayolları Genel Müdürlüğünde çalıştım. 1960 - 62 yılları arasında Yüksek Fen Heyeti üyeliği yaptım. 1963'te Müsteşar Muavini oldum ve 1 Mayıs 1964'de kendi isteğimle emekliye ayrıldım.

1964'den sonra ise inşaat müteahhitliği yapmaktayım. Baraj, yol, fabrika inşaatlarının ihalelerine giriyorum.

Kamu görevlisiyken, altı adet takdirname almıştım. Mutluluk bunlar olsa gerek.

SAMİ BARAN

Görev, Görev, Görev!..

Meslekte geçen 40 yıl dolayısiyle yapılacak jübile için yakın ilginize teşekkür ederim. Kutlama törenine İstanbul'da katılacağım.

Biyografim :

1325 (1909) tarihinde Serez'de doğdum. Mart/1933'de İstanbul Yüksek Mühendis Mektebi Yol Şubesinden mezun oldum.

1.5.1933'de Şosa ve Köprüler Reisliğinde göreve başladım.

1.5.1934 - 1.5.1935 tarihleri arasında askerlik görevimi yedek subay olarak yaptım.

Askerlik dönüşü Şosa ve Köprüler Reisliğinde göreve başladım. 30.3.1936 tarihinde Devlet Demir Yolları Yol Dairesi emrine naklettim. Devlet Demiryollarında : 13.9.1944'de Demirköprüler Fen Heyeti Müdürü 22.11.1945'de Yol Fen Heyeti Müdürü, 16.5.1946'da Yol Dairesi Reis Muavini oldum. 12.5.1951'de Karayolları Genel Müdürlüğü emrine naklettim. 27.1.1954'de Karayolları Murakabe Kurulu Üyesi ve bilâhare Başkanı, 13.9.1958'de Bayındırlık Bakanlığı Yat İşleri Müdürü, 31.12.1959'da Bayındırlık Bakanlığı Müsteşar Muavini, 8.9.1961 - 31.81964 tarihleri arasında Demiryolları ve Limanlar İnşaat Dairesi Teknik Müşaviri olarak çalıştım.

1.9.1964 - 7.2.1966 tarihleri arasında İmar ve İskân Bakanlığında Sosyal Hizmetler Dairesi Başkanlığı görevinde çalıştım.

Bu tarihten sonra tekrar Bayındırlık Bakanlığına nakledilerek 8.2.1966 - 30.11.1969 tarihleri arasında Bakanlık Müşaviri ve Başmüşaviri olarak çalıştım.

1.2.1969'da Bayındırlık Bakanlığı Müfettişliğine atandım. Halen Bakanlık Başmüfettişi olarak göreve devam ediyorum.

Evli ve 2 çocuk babasıyım.

Osman nuri BERKE

«İstanbul'a göç ettik»

Yunanistanın Karaferye İlçesinde 1912 Yılında doğdum. Tahsilimi doğduğum İlçe, İzmir ve İstanbulda yaptım. Mektepten mezun olduktan sonra Devlet Demiryolları İşletmesinde Eskişehirde vazifeye başladım. Bu İdarede 19 sene çalışarak sırasile kısım Şefliklerinde, Atelye Şefliğinde, Şube Şefliğinde, Haydarpaşa 11.'inci Şube Mühendisliğinde ve İzmir İşletmesi Merkez Yol Müfettişliğinde bulundum. 1952 Yılında İzmir Belediyesi Fen İşleri Müdür Muavinliğine naklen geçtim. Bu vazifedede sekiz yıl çalıştıktan sonra 26.5.1960 tarihinde talebim üzerine Emekli oldum. 13 Senelik emeklilik hayatımda Demir El Aletleri Ticareti ve Özel Teahhüt işlerile iştigâl ettim. Halen serbest Mühendis olarak çalışmaktayım.

Raşit Büyüktuğrul

«İkinci Dünya savaşında grup kumandanı da olmuştum..»

Sayın Efendim, Mesleğimizin kırkıncı yılına erişmem dolayısıyla göstermiş olduğunuz ilgiye ve nazik kutlamanıza teşekkürlerimi arz ederim. Yazlıkta olduğumdan zahmetinize geç karşılık verdiğim için üzgünüm.

1908'de İstanbulda doğdum. 1933de Robert Kollejden B.S. ve C.E. dereceleri ile mezun oldum. Şehr haritaları, demir yolu beton arme köprüleri ve makineli toprak işleri, beton arme şosa köprüleri ve iskeleler şantiye şefliği, taşaron luğu, ve müteahhitlikleri yaptım. İkinci Cihan Harbinde, Tarsus-İskenderun Yolu Kontrol Amiri ve Adana Grup Kumandanı yaptılar. Son iki t_

(Devamı 16. sayfada)

MUSTAFA MUHLİS CENER

«İtfaiye teşkilâtını da yönettik!..»

Evli, 3 çocuk babasıyım. 1933 yılında Nafia Fen Mektebinden, 1948 yılında Teknik Okuldan mezun oldum.

1933'te TCDD. Haydarpaşa İşletmesine intisap ettim. Bu müessesede devamlı olarak, Yol Kısım Şefliği, Yol Şube Şef., Yol müfettişliği, Divizyon mühendisliği, Yol Servis Md., İşletme Teknik Emniyet M.., İtfaiye Teşkilât Amirliği, H. Paşa - Adapazarı Elektrifikasyon İnşaatı Emanet Heyeti teknik üyeliği; Eskişehir - Polatlı varyant inşaatları kontrol amirliği görevlerini yaptım. 34 yıllık hizmet sonu arzumla emekliye ayrıldım.

1967 - 1972 yıllarında serbest (müteahhit) çalıştım.

HASAN ÇAKIROĞLU

«146 Sicil No. luyum...»

Manisa 1911 doğumlyum. 40 seneden beri Bayındırlık Bakanlığı Demiryolları ve Liman İnşaat Reisliği emrinde çalışmaktayım. Bunun 1 senesi Haydarpaşa Limanlar Fen Heyetinde, 15 senesi Elâzığ - Van Hudut Hattı Demiryolu İnşaatında diğer kısmı da merkezde geçmiş olup halen Bayındırlık Bakanlığı Demiryollar, Limanlar ve Hava Meydanları İnşaatı Genel Müdürlüğünün Demiryolu İnşaatı Bölümünde çalışmaktayım.

Hilmi EREN

«Daha verimli olmak için didindik durduk...»

1910 yılında Lâpseki - Çardak'ta doğdum. İlk öğrenimimi Lâpseki'de, ortayı Bursa Sanat Okulunda yaptım. 1933'te İstanbul Nafia Fen Okulundan mezun oldum. TCDD. İşletmesine intisap ederek 30 Eylül 1933'de Adana'da göreve başladım.

1934 - 1935'de askerliğimi yaparak TCDD'ki görevime döndüm.

1948'de Yıldız Teknik Okulunda yüksek tahsilimi ikmal ettim.

1948'den itibaren TCDD. nın muhtelif merkezlerinin yol servisinde şube mühendisi, yol müfettişi, baş mühendis, diviziyon baş mühendisliği, muhtelif inşaatların kontrol mühendis ve emanet heyeti reisliğini yaptım.

1961 - 1965 yıllarında Malatya İşletmesinde yol servis müdürlüğü, 1965 - 1970 senelerinde Genel Müdürlük Yol Dairesinde Teknik Murakabe Şube Müdürlüğü görevlerinde bulundum. 1958 - 1970 tarihleri arasında, müessesede yönetimi islâh, verimi artırmak konusunda dördü Genel Müdürlüğe, biri devrin Başbakanına (ikisi tatbik görmüş) beş muhtıra sundum, 1970 sonunda emekli oldum.

Halen serbest çalışmaktayım. Evli olup bir oğlum, iki kızım vardır.

Meslekte 40 Yıl

Prof. Dr. Said Kuran

Hocaların Hocası

Mezuniyetinden iki gün sonra Yüksek Mühendis Mektebine asistan olarak giren değerli hoca'mız Said Kuran, kırk yıllık bu hizmetinin 32 yılında Kürsü Profesörü olarak görev yapmış ve şimdiye dek 5 yeterlik çalışması, 4 doktora ve 6 doçentlik çalışması hazırlatmıştır. Yetiştirdiği öğrencilerden halen beşi profesör, ikisi de doçenttir.

Hocaların hocası ünvanına gerçekten hak kazanan ağabeyimiz Said Kuran 1911 yılında İstanbul'da doğmuştur. İlk ve Orta tahsilini Üsküdar'da yaptıktan sonra 1933 yılında Yüksek Mühendis Mektebinden mezun olmuştur. Aynı yıl Yüksek Mühendis Mektebine asistan olarak girmiş, 1934 yılında Müderris muavini olmuştur. 1940 yılında Berlin Technische Hochschule'sinden (Dr. Ing.) payesini alan Kuran, 1941 yılı Kasım ayında da profesör olmuştur. 1944-46 yılları arasında İnşaat Fakültesinin ilk dekanı olarak görev almış, 1946 yılında Mimarlık Fakültesi Yapı Statiği ve Betonarme Kürsüsü Profesörlüğüne getirilmiştir. 1950-52 ve 1960-62 yılları arasında iki kez Mimarlık Fakültesi Dekanlığı yapan Said Kuran, 1964-66 yılları arasında da İstanbul Teknik Üniversitesi Rektörlüğüne getirilmiştir.

Said Kuran, İTÜ'deki öğretim üyeliğinin yanında diğer eğitim kurumlarında da müteaddid görevler almış, 1934-39 yılları arasında Askeri Fen Tatbikat Okulunda İstihkâm ve Demiryolu subaylarına yapı malzemesi ve betonarme dersleri okutmuş, 1933-1963 yılları arasında tam otuz yıl İstanbul Yıldız Teknik Okulunda Betonarme dersleri vermiş, 1937 yılında Teknik Okul'un kuruluş çalışmalarına katılmış ve 1937'den 1944'e kadar bu okulun inşaat şubesi şefliğini yapmıştır.

Uluslararası topluluklarda temsil görevlerinde de bulunan Kuran, 1964 yılında Avrupa Üniversiteleri Rektörleri daimi konferansı kuruluşuna katılmış ve bu kuruluşun icra komitesinde 5 yıl süre ile Türk Üniversiteleri Rektörlerini temsil etmiştir.

Değerli hocamız Kuran aynı zamanda Türkiye Köprü ve İnşaat Cemiyetinin kurucularındandır. Bu cemiyetin uzun yıllar başkanlığını ve yöneticiliğini yapan Kuran, çeşitli şartname ve yönetmeliklerin hazırlanmasında da çalışmıştır.

Said Kuran'ın, Anıt Kabir, muhtelif Üniversite Binaları, Hilton Oteli, Boğaziçi Köprüsü gibi önemli yapıların meydana getirilmesinde de başarılı tatbikatları vardır. Halen hem İTÜ Mimarlık-sinde görevli bulunan Said Kuran aynı zamanda 1952 yılında kurduğu PETEK Müşavir Mühendislik ve Mimarlık Bürosunda sahibidir.

Almanca, İngilizce ve Fransızca bilen Said Kuran, evli olup, iki çocuk sahibidir.

Başarılı çalışmalarından dolayı 1964 yılında kendisine İTÜ tarafından bir plaket verilmiş, 196- yılında da Batı Almanya Federal Cumhuriyeti tarafından Büyük Haç Rütbesi (Grosse Verdienstkreuz)'ne lâyık görülmüştür.

HÜSEYİN MAVİŞ

«Jübileye Ankara'dayım»

1933 yılında İstanbul Nafıa Fen Mektebinden ve 1948 yılında Yıldız Teknik Okulu inşaat şubesinden mezun oldum. Devamlı olarak Devlet Demir Yolları Fen Heyetinde ve köprü mühendisliğinde çalıştım. Evli ve iki çocuk babasıyım. Jübileye Ankara'da katılacağım.

İsmail KARADENİZ

«Odamızın bu ilgisinden çok mütehassisim»

1919 yılında orta tahsilim, Trabzon Lisesinde ikmal ettikten sonra İstanbul Nafia Fen Mektebine girerek 1933 yılında mezun oldum. Ve hemen 20.9.1933'de Şose ve Köprüler Fen Memuru olarak Muğla Nafiasında göreve başladım.

Bu sırada eski Yıldız Yüksek Teknik Okulunda, şimdiki Devlet Mühendislik Mimarlık Akademisinde açılan mühendislik kursuna iştirak ederek 16.6.1941 yılında İnşaat muhendisi olarak mezun oldum.

9 yıl Muğla Nafiasında çalışarak Marmaris - Dadça, Muğla - Davas, Köyceğiz Dalaman yol larının tamamen veya kısmen açılması işlerini yaptırdım. 1942 yılında ikinci askerliğimden sonra Sümerbank'a inşaat mühendisi olarak naklen atandım. Bu görevim sırasında Sümerbank'a bağlı fabrikalardan Defterdar Yünlü Bakırköy Pamuklu Çanakkale voleks, Gemlik suni ipek İzmit Basma Sanayii fabrikalarında kısmen ilave, kısmen tevsi inşaatları kontrol şefliği, ayrıca Yıldız Porselen Sanayii Müessesesi inşaatının başından sonuna kadar kontrol şefi ve emanet inşaat komisyonu başkanı, Kereke fabrikası ila ve inşaat kontrol şefi Bursa Sümerbank satış mağazası inşaatı kontro

(Devamı 16. sayfada)

Rifat Karzek

«Anadolu demir ağlarla örülürken görevdeydim»

1914, İstanbul doğumluyum

Meslek hayatımdaki 40 senelik hizmetimin 1.3.1958 tarihine kadar olan 19 senelik kısmı Bayındırlık Bakanlığı Demiryollar ve Limanlar İnşaat Reisliği emrinde; Ulukışla Kayseri, Fevzipaşa - Divarbakır, Sivas Erzurum ve Elâzığ - Van - İran hududu hat ları demiryolu inşaatlarında 1.3.1958 tarihinden bugüne kadar da av nı teşkilâtın merkezinde geçmiştir.

Halen; yeni adıyle Demiryollar, Limanlar ve Hava Meydanları İnşaatı Genel Müdürlüğünde vazifeye devam etmekteyim.

Evliyim iki çocuk sahibiyim.

Fuat Halungil

«40 yıl şantiyelerde koştuk durduk»

1912 Sivas doğumluyum. Mektebi bitirir bitirmez devlet sektöründe görev almıştım. Kamu görevi almam 1933 yılında başlar. 1933 ile 1940 yılları arasında Zonguldak, Kars, Sivas Bayındırlık Müdürlüklerinde fen memuru olarak çalıştım. 1941 yılında İstanbul Yıldız Teknik Okulu 3. Mühendislik Kursunu bitirerek inşaat mühendisi oldum ve 1941 yılında hemen Sivas Bayındırlık Müdürlüğü Şose ve Köprü Mühendisliğine atandım. 1944 yılında da İstanbul Bayındırlık Müdürlüğü Şose ve Köprü Mühendisliği görevine nakledildim. 1947 yılına kadar bu görevimde kaldım. 1947 yılında serbest çalışmağa başladım. 1956 yılına kadar sürdü serbest çalışmam. 1956 yılında Erzurum Bayındırlık Müdürü olarak yeniden kamu görevi aldım. 1958'de Bayındırlık Bakanlığı İnceleme Bürosuna geldim. 1959'da

(Devamı 15. sayfada)

Yekta İnceöğen

«Gösterilen alakaya teşekkür ederim»

1323, İstanbul doğumluyum. 1927'de, Kabataş Lisesini bitirerek Mühendis Mekteb-i Âli sine girmiştim. 1933 yılında da, yol şubesinden diploma alarak mezun oldum. Ve hemen Bayındırlık Bakanlığı Demiryolları Limanlar İnşaatı Teşkilâtında görev aldım. Daha sonra Su İşleri Reisliği Teşkilâtında kısım mühendisliği, Şu be Baş Mühendisliği, Bölge Müdürlüğü, Teknik Müşavirliği görevlerinde bulundum. 1972 yılında da kendi isteğimle emekliye ayrıldım.

Evliyim, iki çocuğum var. Gösterilen alakaya teşekkür ederim.

Sevfi Gürçay

On iki yıl Şubemizi yönetti

25.Mart.1325'de İstanbul'da doğmuş, 1933'de İstanbul Nafia Fen Mektebinden mezun olarak Naf'a Vekâleti Betonarme Köprülerinde görev almıştır. Mektepde tercüme ve derleme suretile Sürgülü Hesap Cedveli, Betonarme tatbikatı, Yol ve Toprak işleri kitaplarını, ve 1934'de Türkiye'de ilk defa aynı şekilde Betonarme 1 kitabını neşretmiştir. 1939'da İlk Mühendislik kursundan mezun olmuş, Vekâletin isteğile Ulaştırma Bakanlığı D.D. Yollarında Kontrol Mühendisi ve Yol Müfettişi olarak görev almış ve 1945'de, D.D. Yollarının Birleşik Amerika'dan satın aldığı malzemenin Tesellümü için Amerika'ya gönderilmiştir.

1949 senesinde resmi sektörden ayrılmış, 1950 yılında N.Y. Üniversitesinde Master Degree yapmış ve 1951'de Türkiye'ye dönerek resmi ve özel sektörde şantiye şefliği, İnşaat Müteahhidliği, Proje ve kontrollük işleri yapmıştır. 1957'den itibaren Fruko-Tamek Meyva Suları camiasında İnşaat Grubu ve Teftiş Kurulu Başkanı olarak göreve devam etmektedir.

Seyfi Gürçay 1957 - 1969 arasında beş sene İ.M. Odası Merkez Yönetim Kurulunda üye, oniki senede İstanbul şu besi Yönetim Kurulunda Kâtip aza ve Başkan olarak görev almıştır.

Enver Gürsel

«Bazan resmi, bazan özel»

1933 senesinde Y.M.M.'den mezun oldum.

2.5.1933-1.11.1941 tarihleri arasında, Zonguldak, Balıkesir, Adana ve Malatya illerinde, Bayındırlık Y. Mühendisi ve Bayındırlık müdürü olarak vazife gördüm.

1.11.1941 - 1.1.1961 tarihleri arasında, serbest olarak; yol, su, Tünel ve sair müteferrik işlerde şantiye şefi ve şirket ortağı olarak çalıştım.

1.1.1961 tarihinden, Emekli olduğum 1.10.1971 tarihleri arasında; (Bir sene kadar) İmar ve İskan Bakanlığı ile Bayındırlık Bakanlığı Yapı ve İmar işlerinde vazife gördüm.

Evli ve 3 çocuk babasıyım.

Anıt Kabir'in kontrol mühendisi

Her şey yıkılmıştı Sabiha Rıfat için. Tüm umutları. Artık kesinlikle öğretmen olamayacağı anlaşılmıştı. Oturup ağlaştılar Riyaziye hocası ile...

Sonra Nesibe. Okul arkadaşına gitmişti. «Hey Sabiha» demişti Nesibe «Gazi Paşa'nın emriyle mühendis mektebine kız öğrenci alıyorlarmış ne dersin? Ha!»

1910 Manastır doğumlu Sabiha Rıfat Mühendis mektebine kay dolan son öğrenci adayı idi ve iki gün sonra giriş sınavları vardı. Girdi ve başarılı da oldu.

Savaş yıllarının korku, kan, yokluk dolu anıları içinde geçen çocukluğu, ailenin bozulan ekonomik düzeni onu getirip Mühendis mektebine kadar bırakmıştı. Okulu nasıl bitirdiğini ,meslek hayatına atılışını ve geride bıraktığı otuz yılı şimdi söylesine zor anımsıyor ki.

Emirgan'daki evinin pencerelerinden denize dalıp dalıp gidiyor. Mühendis mektebinde erkek arkadaşlarıyla spor yapan, Fenerbahçe takımının ilk kadın voleybolcusu olan Sabiha Rıfat 1933 lerde Türkiye'nin ilk kadın yüksek İnşaat Mühendisi olarak Ankara'da Nafia nın kapısına dayanmış. «Ben de varım» demektedir. Büyük kurtarıcı Mustafa Kemal'in çarşaf altından çıkarıp sosyal hayatın içine soktuğu Türk kadını şimdi artık başarısını aramaktadır..

Önce sevilir, sonra sayılır ve güven duyulur bir mühendistir artık. Aradığı başarıyı bulmuştur. İşte «KIZ KÖPRÜSÜ» bu başarının somut örneklerinden birisidir.

«Hep kent içinde çalışıyordum ilk defa kent dışında 2 köprü ihale edilmişti. Birine gitmek istediğimi söyleyince güldüler. 'Olmaz' dediler. 'Allahın dağında bir kadın. Düşünülemez bile' direniyor ve israr ediyordum. Köprünün yapılacağı yer Ankara'dan bir hayli uzak ta, Beypazarı yolunun 86 klm. sinde idi. Mühendisliğimin ilk tatlı anılarını orada, 6 ay kaldığım bu şantiyede yaşadım. Her meslektaşımın başına gelenlerdi bunlar. Yıllar sonra öğrendim. Halk «KIZ KÖPRÜSÜ» diyordu. Bilseniz ne kadar mutlu olmuştum.»

Büyük devrimciye kendi dalında borcunu ödeven hiç bir kadın sanıyorum ki Sabiha Rıfat Gürayman'a gıptayla ve saygıyla bakmaktan kendisini alamayacaktır.. Şimdi Anıt Kabir'de vatan Mustafa Kemal, bir gün sosyal hayatın Türk kadınına açtığı kapılarından geçip kendisine gelen, kendi eserini, kimbilir nasıl sevmiş, Anıt Kabir inşaat kontrol şefi olan Sabiha Rıfat'la kimbilir nasıl övünmüştür.?

Sabiha Rıfat 1935 lerde Nafia Vekaletine geçmiş, 1939 da taaa Mühendislik okulu sıralarında tanıdığı yine bir yüksek mühendis olan Remzi Gureyman ile evlenmiştir.

«1938 lerde Türkiye Büyük Millet Meclisi ihale edilmişti. İş az son ra durmuş, mukavelede feshedilmişti. Neticede iş bize devredildi.. Kontrol amirliği görevi bana verilmişti. 7. Kısmın ihalesine kadar bu işte çalıştım. Bu arada Anıt Kabir'in ihalesi yapıldı. O sıralar koordinasyon bürosu şefi idim. Nafia Vekili Sırrı Day Yapı İşleri Müdürü ile görüşmüş, müdür de şeflerle görüşerek Anıt Kabir kontrol mühendisliğinin kime verilmesi gerektiğini konuşuyor. Toplantıda bulunanlar, işin bana verilmesini öneriyorlar. Bu işle görevlendirildiğim zaman mutluluktan uçuyordum. Bir kış günü, 1945 lerde, müteahhitle bir at arabasına binip Rasattepeye gittik. Feci bir soğuk vardı. Arazide sadece bir rasat binası vardı ve onun da sobası bile yoktu.

Anıt-Kabir inşaatının daha temelden itibaren memleket içinden ve dışından bir hayli ziyaretçisi oluyordu. Onlar için bu eserde çalışmanın ilgi uyandırdığını görüyordum. Bunlardan birisi o günün Yunanistan Başbakanıdır. Sayın Başbakan «Hayatımda ilk defa böyle büyük bir işin başında bir kadın görüyorum. Sizi tebrik ederim.» demişti. Defin merasimi sırasında bir yabancı diplomat yanıma geldi. «Hanımefendi» dedi «Atinada benim de bulunduğum bir kaç toplantıda sayın başbakanımız Venizelos sizden bahsetti. Sizin, kendisine verdiğiniz «Atatürk'e, kadınlık adına şükran borcumuzu ödemeye bir vesile bulduğum için bus bütün daha büyük bir bahtiyarlık duyuyorum» şeklindeki cevabınızın kendisini çok mütehassıs ettiğini söyledi.

Anıt-Kabir'de görev almam, bana talihin verdiği en güzel ve en unutulmaz şereftir. Bütün hayatımı sadece bu güzel olayla doldurabilirim.»

Kuruluşundan itibaren denge li ve centilmen bir idare olarak bilinen Yapı ve İmar İşleri reisliği de siyasi çekişmelerden yaralar almaya başlamıştır. Kadrolar sık sık

(Devam 16. sayfada)

Meslekte 40 Yıl

Sabiha GURAYMAN

«Mühendis mektebinin ilk kız öğrencisi,.»

1910 yılında bir subay kızı olarak Manastırda doğdum. Babam asker olduğu için dört yaşında İstanbul'a, bir yıl sonrada Biga'ya geldik İlk öğrenimimi Beşiktaş Esma Sultan ilk okulunda yaptım. 1972 yılında Nişantaşı kız orta okulunu bitirdim. Gerek arkadaşlarımın gerekse hocalarımın teşviki ile o yıl ilk defa kız talebe kabulüne başlayan Yüksek Mühendis Mektebinin giris sınavına katılıp pek iyi bir derece ile Okula girmeyi başardım. Bir kız talebenin ilk defa Yüksek Mühendis Mektebine kabulü gazetelerde haber konusu olmuştu. Aynı yıl İstanbul Kız Lisesini bitiren Melek hanımda kaydını yaptırmıştı. Lise mezunları o zaman sınavsız alınıyordu. Böylelikle 1927 yılında iki kız öğrenci okula devam etmeğe başladık. Başlangıçta derslerde ne denli bir başarı göstereceğimiz ve okula nasıl intibak edebileceğimiz merak konusu olmuşsada bu hususlarda erkek arkadaşlarımızla hiç bir farkımız bulunmadığı kısa zamanda anlaşıldı. Okulda önceleri spor yapma imkânını bulmuş ve Fenerbahçe voleybol takımını temsil eden okul takımında yer almıştım. Okulun ikinci sınıfında büyük bir talihsizliğe uğrayarak evvelâ kardeşimi arkasından annemi kaybederek dört yaşındaki küçük kardeşimle yalnız kaldım. Bu durumda Bayındırlık Bakanlığına baş vurup erkek arkadaşlarım gibi parasız yatılı olarak öğrenimime devam isteğinde bulundum. Fakat bakanlık bu isteğimi o zamanın şartlarına göre mümkün görmedi. Bir öğrenci için çok ağır sayılacak koşullar içinde hiç bir devre kaybetmeden 1933 yılında okulu bitirerek diplomamı aldım. Böylece ilk kadın mühendis olma şerefini kazandım.

Aynı yıl Ankara ili Nafia Baş Mühendisliği emrine atandım. İlk görev yerim olan bu idarede her bakımdan seviyeli bir ortam buldum. Bu cesaret verici, destekleyici ortamın meslekte çabuk yetişmemde önemli katkıları olmuştur.

İlk çalışmalarım arasında iki orta okul projesiyle biri düz diğeri kemerli iki köprü yer aldı. Merkeze 80 km. uzakta Ankara-Beypazarı yolu üzerindeki kemer köprü inşaatının başından sonuna kadar şantiyede çadır içinde kaldım. O zaman 80 km. lik yol otomobile altı saatte güç alınabilirdi. Her türlü konfordan yoksun olan bu şantiyedeki çalışmalara kolaylıkla intibakım çevremde taktirle karşılanıyordu. Asıl adı Karagedik olan bu köprüye köylüler tarafından bana izâfeten Kız Köprüsü adını takmışlardı.

1935 yılında Bayındırlık bakanlığı teşkilât kanunu ile kurulan Yapı ve İmâr İşleri Reisliği emrine atandım. Bu görevimde bir çok okullar, hastaneler, hükûmet konakları, mâliye binaları, halkevleri,sefarethaneler ve PTT gibi resmi binaların mimari, mukavemet hesap ve projeleriyle mukavele dosyalarının tanzim ve kontrol işlerinde çalıştım. Kısa bir süre İtalya ve Amerikaya yaptığım seyahatlerde mesleki incelemeler yapma imkânını buldum.

1939 yılında eşim Y. Mühhendis Remzi Gürayman ile evlendim.

1941'de Koordinasyon bürosu ve Türkiye Büyük Millet Meclisi inşaat kontrol şefliklerinde bulundum.

1945 yılında ulu önder Atatürk'ün Anıt-Kabir inşaatı baş mühendisliğine atandım. On yıla yakın bu görevde çalıştım. Memuriyet hayatımın en ilginç bölümü şüphesiz Anıt-Kabir inşaatında çalışmak olmuştur. Dünya çapındaki şöhretlerin katıldığı proje yarışmasıyla yapımına başlanan böyle bir eserin temelinden bitimine kadar bütün aşamalarında daima kusursuz ve en iyi olması için harcanan emek ve gayretlere katkıda bulunduğum için şeref ve gurur duydum. İnşaat sırasında daha temelden itibaren yurt dışından ve ülkemizden bir çok misafirlerimiz oluyordu Böylesine güzel bir eserde sorumluluk yüklenmiş olmam onları duygulandırıyor ve beni kutlarken de Atatürk görseydi demekten kendilerini alamıyorlardı

Cumhuriyet idaresinin getirdiği devrimlerle toplumdaki yerini alabilme imkânına kavuşan Türk kadınlığının büyük kurtarıcıya duyduğu minnet ve şükrân borcunu bu görevimle bir nebzede olsa öde-

(Devamı 16. sayfada)

Remzi Gürayman

«Barajlar, yollar, köprüler... Bir ömür şantiyelerde geçti.. »

1909 yılında Musul'da doğdum, ilk, orta ve yüksek öğrenimini İstanbul'da tamamlayıp 1933 yılında yüksek mühendis mektebini bitirdim. ...

İlk görevim, aynı yıl Ankara nafia mühendisliği ile başlar. Daha sonra Bayındırlık Bakanlığı köprüler Fen Heyeti'nde çalıştıktan sonra 1973 yılı ortasında serbest hayata atıldım. 1950 yılına kadar devam eden serbest çalışmadan sonra 1950 - 1960 yıllarında sırasıyla: Sarıyar Baraji site, yol köprü İnşaatı Kontrol Şefi; Sarıyar tesisleri Grup Müdürlüğü Şantiye Başmühendisi; Adapazarı Eskişehir-Bursa enerji nakil hattı Tesis ve mantaj Başmühendisi;

Etibank Genel Müdürlüğü İnşaat Şubesi Kontrol Baş mühendisi olarak ve 1960 - 1965 yıllarında Kara Yolları Genel Müdürlüğü murakaba Kurulu üyesi ve nihayet 1966 - 1970'de Bayındırlık Bakanlığı yapı İşleri 1. Bölge 5 Grup Kontrol Fen Heyeti Müdürü olarak çalıştım.

1.4.1970 tarihinde kendi isteğimle emekli oldum.

Meslekte 40 Yıl

Izzet ORAZ
«Prag'dan Erzincan'a

1933 senesinde «Prag Techische Hochschule»sinden, inşaat mühendisliği kısmından mezun oldum. Stajımı Almanya'da Polensky Zölner Firması nezdinde Doğu Almanya'da Polonya hududunda yaptım. 2'nci Dünya Harbi hazırlığı sırasında, mihver»e ait demiryolları, köprüler ve ayrıca Mazuri bataklıkların kurutulmasında çalıştım. 1934 senesinde memlekete dönerek İstanbul, İzmir, İzmit Nafia Müdürlüklerinde çalıştım. Erzincan, Bolu, Ayvalık zelzele mıntıkalarında zelzele inşaatı kontrol mühendisliği yaptım.

Nafia Vekâletine bağlı olarak İstanbul Radyosu Ümraniye verici istasyonu ve eklentileri inşaatı ve pilon inşaatı kontrol mühendisliğini yaptım. 957 senesinde İstanbul Belediyesine geçtim. Burada Fen İşleri Müdür Muavinliği yaptım ve sonra İmar Müdürlüğünün muhtelif kollarında vazife görerek 968 senesinde emekliye ayrıldım. Fransızca, Almanca ve Çekoslovak lisanlarını bilirim.

Şevki Paker
«Ali Çetinkaya, bir süpürge yüzünden işime son vermişti»

1933'te yüksek mühendis çıkarak Sular Umum Müdürlüğü Merkez Fen Heyeti emrine tayin oldum. Bir müddet burada, daha fazla içme sular kısmında çalıştım ve en son Ankara Su Süzgeci Müdürlüğüne vekaletteki işlerime de bakmak üzere tayin oldum. Ve burada o zamanki vekıl Ali Çetin Kaya'nın bahçedeki bir havuzda bahçıvan tarafından şişmek üzere konulan bir süpürge yüzünden, verdiği emirle tekrar vekalete döndüm. Bana ağır gelen bu süpürge yüzünden vekaletten 1938 senesinde istifa ederek ayrıldım.

Soma, Edremit, Ayvalık içme su aplikasyonlarını yaptım, bu sıralarda 1.1.1939'da İller Bankası İzmir Buca, Bornova, Menemen, Aydın, Muğla, Seferihisar içme sular kontrol mühendisi olarak bu işleri bitirdim. Ancak bunlardan sonra Elâzığ'a tayinim üzerine buradan da istifa etmek mecburiyetinde kaldım.

Bu işten sonra bir müteahhidin Manyas regülatör inşaatında çalışırken askerlikten çağırdılar ve oradan askere gittim. Askerlikten en son olarak 64 Tümen Anbar Müdürlüğünden terhis oldum. (18.7.1942)

26.10.1943'de Ankara'da Toprak Mahsulleri Ofisi ten heyetine ve oradan da Denizli Grup Amirliğine tayin oldum, oradan da Samsun'a tayin edilince istifa ettim. Bundan sonra Konya ve Siverek içme su Projelerini dahaliye Vekaletinden Müteahhit olarak aldım ve bitirdim. Bu işde bittikten sonra 8/8/1946 da İstanbul Belediyesi Makina Müdürlüğü Fabrika ve İmalathaneler kısmı Şefi oldum, 11 sene burada çalıştıktan sonra 1/8/1957'de ayrıldım. Bursada Tevfik Sözerle birlikte Orhan Gazi Orta okul inşaatını aldık. Ancak 100.000 lirava vekın bir masraf

(Baştarafı 16. sayfada)

Vladislav Pamir
«Demiryolu yapımına adanmıştık»

1909 senesinde Tiflis (Kafkasya) doğdum. Kars ilinde ilk ve orta tahsilimi tamamladıktan sonra İstanbul'da Nafia Fen Mektebinden 1933'te ve 1948'de beşinci mühendislik kursundan mezun oldum.

25/9/1933'te Nafia Vekâleti Demir Yollar ve Limanlar İnşaat Reisliği Taşra Teşkilâtı olan Kütahya - Balıkesir hattı inşaatı baş müdürlüğünde vazifeye başlayarak sırasiyle Sıvas - Erzurum hattı, Zonguldak - Filyos - Ereğli hattı, Ereğli - Armutçuk hattı, Diyarbakır - Cizre - Van ve temdidi hattı, Gaziantep - Maraş, Narlı - Gaziantep Karkamış hatlarında muhtelif inşaat ve istimlâk işlerinde çalışırken hattın inşaatının hi tam bulması hasebiyle 1964 de nakledildiğim Haydarpaşa - Arifiye çift hattı inşaatı Böl ge Müdürlüğü I. Şube Baş Mühendisliği mühendisi olarak hattın istimlâk işlerinin yürütülmesinde görevli olarak çalışmaktayım.

EMİN SANER
TERCUMEYİ HALİM

İstanbul Nafia Fen Mektebinden 1933 senesinde mezun oldum. Bilâhare 6. mühendislik kursunu ikmal ettim. 40 senelik meslek hayatımda sırasiyle, İstanbul Belediyesi Fen İşleri Müdürlüğünde 11 sene, kısa bir müddet Devlet Demir Yolları I. İşletme Müdürlüğünde, İskân Müdürlüğü İzmir Şubesi Dikili Göçmen Evleri inşaatı kontrolluğunda ça lıştıktan sonra iki sene kadar müteahhit olarak Büyükçekmece - Çatalca ve Edremit - Ayvalık yol onarımını taahhüt ve ikmal ettim.

Bundan sonra yine memuriyete dönerek Beykoz Deri ve Kundura Fabrikasında inşaat şefi, Devlet Hava Meydanları Genel Müdürlüğü Yeşilköy Hava Meydanında yı-

(Devamı 16. sayfada)

ALİ SOMAY
«Göreve Doğuda başladık, şimdi batıdayız»

1933 yılında İstanbul Nafia Fen Mektebinden mezun oldum. İlk vazifeme Adana 7. Daire Su İşleri Müdürlüğünde başladım.

Mayıs 1937'de Malatya Su İşleri Kısım Mühendisliğine tayin edildim.

1940 - 1941 döneminde 3. Mühendislik Kursunu bitirerek tekrar aynı görevime döndüm. Bu arada Sürgü Regülâtör ve Kanal İnşaatı Kontrol Mühendisliğini yaptım. Bu inşaatın ikmalinden sonra Malatya - Derme Kanalı ve Eski Malatya ovası sula-

(Devamı 16. sayfada)

Adli Tokgöz
«Sene sonunu, emekliliğimi bekliyorum»

1324 İstanbul doğumluyum. Yüksek Mühendis Mektebini 1933 senesinde bitirdim. Evvela Su İşlerinde, bilahare 12 sene kadar serbest şantiye şefi ve müteahhit olarak çalıştım.

1953'de tekrar ücretli ve yevmiyeli olarak çalıştım. Halen DSİ. de çalışıyorum. Sene sonu emekliliğimi bekliyorum.

SADIK TÜRKER
«Bu mutlu günü, İstanbul'da kutlamak isterim»

1933 yılında İstanbul Nafia Fen Mektebini bitirdikten sonra Diyarbakır Nafia Müdürlüğü emrine tayin edildim.

1934 - 1936 yılları arasında askerliğimi yaptıktan sonra Diyarbakır, Balıkesir, Artvin ve Zonguldak Nafia Müdürlükleri emrinde çalıştım.

1944 yılında görevimden istifa ederek Karabük Demir - Çelik Fabrikaları İnşaat Bakım Şefliğine tayin edildim.

1949 yılında 5. Mühendislik Kursunu bitirdim.

1953 yılı başında Sümerbank Genel Müdürlüğü teknik müfettişliğine tayin edildim. Bu vazifede 1970 yılına kadar bulundum.

197 1yılı başında Genel Müdürlük uzman müşavirliğine atandım.

1.10.1971 günü kendi isteğimle müşavirlikten emekli oldum.

Bir oğlum ve iki kızım var. Saygılarımla.

Bu mutlu günün törenine İstanbul Şubesi merkezinde katılmak isterim.

Müfit Yücel
«Ömrüm, Tarım'a hizmette geçti»

1933 yılı Nafia Mektebi, 1941 yılı Yıldız Teknik Okulu İnşaat Mühendisliği Bölümünden mezun oldum. Sırasıyla Yozgat, Eskişehir ve Afyon illeri Nafia Mühendisliklerinde bulundum. 1943 yılında Tarım Bakanlığı Teknik Bürosunda vazifeye başlayarak Mersin Halata Teknik Bahçıvanlık Okulu İnşaatı kontrol mühendisliğini yaptım ve mezkur okul inşaatını tamamen ikmal ederek ayrıldım. 1949 yılında Orman Genel Müdürlüğü Teknik Bürosunda vazifeye başladım ve mezkur teşkilâtta inşaat müşavirliği vazifesinde çalışırken 1971 de emekliye ayrıldım.

İhsan Türkman

«İki kere emekli oldum»

1912 yılında Şam'da dünyaya geldim.

Tahsil devrelerim Tarsus'ta geçmiştir. Evli ve iki çocuk babasıyım.

1933 yılında Nafıa Fen Mektebinden mezun oldum.

30.8.1933 - 31.1.1938 yıllarında Zonguldak Nafiasında; 1.2.1938-5.12.1941 yıllarında Samsun Devlet Su İşleri Şube Müdürlüğünde; 12.12.1941 - 26.5.1943 yıllarında Mersin Devlet Su İşleri Şube Müdürlüğünde çalıştım. 26.5.1943 yılında Bayındırlık Bakanlığından istifa ederek ayrıldım.

1.9.1943'de İstanbul Belediyesi Sular İdaresinde vazife aldım.

1.9.1947'de Teknik Okulunda açılan Mühendislik Kursuna iştirak ettim. 1.6.1948'den 1.9.1964'e kadar Belediye Sular İdaresi Anadolu Yakası Şebeke Amirliğini ifadan sonra emekliliğimi isteyerek emekliye ayrıldım.

1.10.1964'den 15.7.1968 tarihine kadar Türkman İnşaat Şirketinde Ada-

(Devamı 2.nci sayfada)

M. Hilmi ÜRGÜN

«Hâlâ çalışıyorum!.»

1913 yılında Bulgaristan'ın Cumaibalâ kasabasında doğdum. 1933 yılında İstanbul Nafia Fen, 1941 yılında Yıldız Teknik Okulu İnşaat bölümünden mühendislik diploması alarak mezun oldum.

1933 - 1937 Ankara Bayındırlık Müdürlüğünde,

1937 - 1947 İstanbul Bayındırlık Müdürlüğünde görev yaptım ve bu arada 1935 - 1936, 1942 - 1944 yıllarında askerlik görevlerini de ifa ettim.

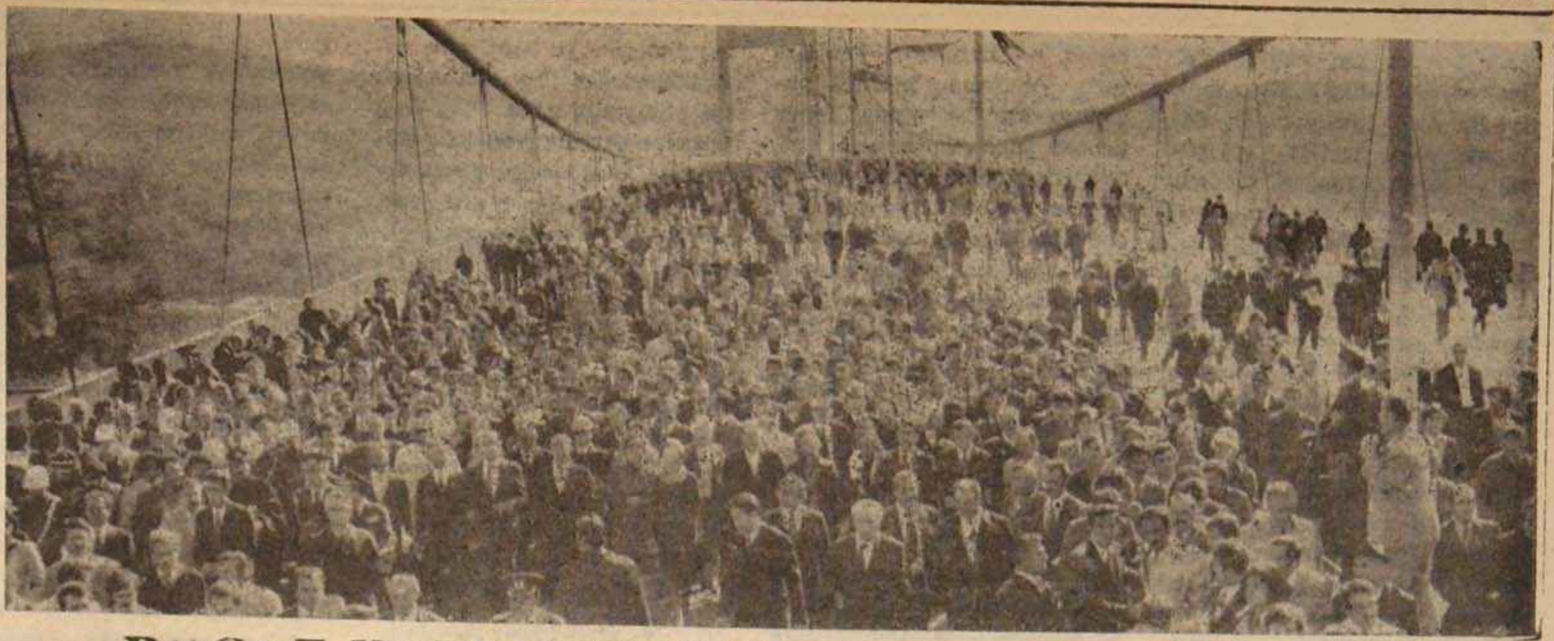
1947 - 1952 Muhtar Arbatlı firmasında köprü şantiye şefliği,

1952 - 1953 1.5 yıl Etiler Yapı Kooperatifi İnş. / İst. şantiye şefliği,

1954 - 1963 9.5 yıl M. Kadri Veziroğlu İnş. Ltd. Şti'nde muhtelif şantiye şeflikleri ve şirket genel müdür yardımcısı olarak çalıştım.

1964 - 1972 yılları arasında

(Devamı 13. sayfada)

BOĞAZ KÖPRÜSÜNÜN DÜŞÜNDÜRDÜKLERİ:

Denetimsiz gelişen büyük kentlerimize ne yapmalı?

Önder ŞENYAPILI

30 Ekim 1973 günü Boğaz Köprüsü törenle açıldı. Asya ile Avrupa karadan birbirine bağlanmış oldu. Ve yakın geçmişte Türk teknik ve bilim adamlariyle politinkacılar arasında gerilimlere yol açan bu konu da, genellikle olduğu gibi, politikacıların isteminin gerçekleşmesiyle son buldu.

Açılış törenindeki konuşmalarda, köprüyü «düşünen»e, yaptırana, gerçekleşmesi iiçn çaba gösteren devlet büyüklerine şükranlar sunuldu. Köprünün açıldığı günün öğleden sonraki ilk saatlerinde, Park Otelin lobisinde, kim olduğunu sormak zahmetine katlanmadığım bir bayan, kendisni iyi tanıdıkları belli olan ve «hoş geldiniz hanımefendi» diyerek istikbal eden garsonlara, çevredeki herkesin duymasını sağlayacak ölçüde yüksek sesle:

«Çok fevkalâde bir şey!.. Çok güzel!... Allah düşünenin ruhunu şâd etsin. Yapanı, iki cihanda aziz etsin!... Düşünene de, yapana da, yaptırana da şükran borçluyuz!.. Ama, ne yazık ki, bu millet nankördür, kıymet bilmez!...» diye coşkuyla ama kırgın bir «ruh hâleti»yle Boğaz üstüne bir köprü kondurulmasından duyduğu hoşnutluğu belirtti. Otelde bulunanların, geçmişte asma köprüden yana olanı da, olmayanı da bu sözleri, benim gibi, bir tepki göstermeksizin dinledi. Kökende, köprü gerçekleştiğine göre, artık karşı çıkmanın bir anlamı kalmamıştı. Arslan Başer Kafaoğlu, köprünün açılmasından bir kaç ay önce Cumhuriyet Gazetesinde yayımlanan bir yazısında, köprü yapılıp bitirildiğine göre artık «millî servet»imize katıldığını ve elbette hepimizin ona sahip çıkacağımızı, koruyacağımızı belirtmişti, doğru olarak.

Köprünün iyi korunduğuna da bizzat tanık oldum. Bu bakımdan gönül rahatlığı içindeyim! Boğaz Köprüsüne 1 Kasım 1973 günü, açılışından iki gün sonra gittim. Yanımda, 50 yıl şenlikleri dolayısiyle Türkiye'ye çağrılı olarak gelen iki yabancı vardı: Batı Alman radyosu (WDR) Haberler Müdürü ve Türkçe Yayım Servisi Şefi. Batı yakasından girip geçtik Köprüyü, geçiş kulübeleri önünde indik arabadan, Beylerbeyi yönünde 10 - 15 adım attık ki, Köprü koruma polislerinden biri hışımla geldi yanımıza. Ben fotoğraf çekmeğe uğraşıyordum. Bağırdı bana. «Fotoğraf çekmek yasak mı memur bey?» diye sordum. «Yasak!» diye kestirip attı ve ekledi: «Hemen gidin buradan!...» Yanımdakilerin resmî çağrılı olduklarını, köprüyü şöyle bir görüp döneceğimizi söyledim kendisine. «Kardeşim», dedi koruma görevlisi sert biçimde: «Siz bunları buraya getirmekle zaten suç işlediniz. Derhal binin arabanıza ve gidin buradan!...»

Uzatmayayım. Bindik arabamıza ve ayrıldık oradan.

Bu durumu yorumlayacak güzel anonim deyişler vardır Türkçemizde. Herkes bilir. Ben anmayacağım. Özeti şu ki, köprü titizlikle korunuyor. Anlattığım olay fiziksel korunmasına ilişkindi. Siyasal amaçlı korunmaya örnek olarak da, Park Otel'deki bayanın ve açılış törenindeki konuşmacıların söyledikleri gösterilebilir.

Köprüyü geçmişte savunanlar, nedense, bugün de savunmak gereğini duymaktalar. 10 Kasım 1973'te, Atatürk'ün ölümünün 35. yıldönümünde, Milliyet Gazetesinde Burhan Felek'in «Köprü ve Adabı» başlıklı bir fıkrası yayımlandı. Burhan Felek'e göre:

«Her şeyin bir yolu yordamı, bir âdabı olduğu gibi köprü geçmenin de bir âdabı vardır. Eskiden bunun tek yolu:

— Köprüyü geçinceye kadar ayıya dayı demek idi... Bu gün ne ayı kaldı, ne dayı... Sadece -maalesef- söz dinlemeyen kabadayı... lar var.»

Böylece, köprüyü geçme girişiminde bulunduğumuzdan 10 gün sonra, benim ve iki Alman radyocu konuğun neden başarısızlığa uğradığımız üstad Felek sayesinde aydınlığa çıkmış sayılır. Bu noktaya mim koyduktan sonra, yeniden Felek'in yazısına dönelim:

«... Ben köprüyü sadece ekranda görmüştüm. Geçen Cumartesi günü hava güneşlenince gidelim, dedik...

— Aman efendim! O ne letafet! O ne ihtişam ve zerafet!... Köprünün uzunluğu, dünya ve memleket nakliyatına yaptığı büyük hizmet bir yana, sadece üzerinden geçerken Boğazın manzarasını görmek bir seyahate değer. O kadar lâtif ve nefis bir şey olmuş... Ne tarafa baksan başka bir güzellik... Beylerbeyi Sarayı... Yanıbaşında Beylerbeyi Camii ve civarının ormanlık sırtları... Mavi deniz ve Hisarlar... Öte yanda Ortaköy Camii... Dolmabahçe Sarayı... Köprüye doğru Marmara'nın Haliç'e girişi ve camiler... Yani ben çok yer gezdim.. Bu kadar güzel manzara dünyanın hiç bir yerinde görmedim. Allah hatasız etsin, memlekete bağışlasın... Ne diyordum?...

Evet Nişantaşı'ndan bindik, 20 kilometre ile gittik... Yarım saatte Erenköy'üne vardık. Dönüşte Erenköy'ünden Beşiktaş'a 20 dakikada geldik. Bu hal şehir hayatını tamamen değiştirecek, iskân ve iş mıntıkalarını ayarlayacak, hele İstanbul cihetinin de çevre yolları ve Haliç köprüsü bittikten sonra şehre başka bir hayat verecektir.»

Sayın yazarın söz konusu ettiği doğa güzellikleri ve saraylar, hisarlar, v.b.'leri köprüden önce de vardı.

«Dünyanın hiç bir yerinde» görülmeyen «güzel manzara» ise önem taşıyan; söz konusu güzel görünüm Köprüden önce vardı ama, «şehir hayatının tamamen değişmesinden, iskân ve iş mıntakalarının ayarlanmasından» sonra, gene yazarın deyişiyle, «şehre başka bir hayat verdikten» sonra köprü, o hiç bir yerlerde görülemeyen güzelliklerin gene varolacağı, varlıklarını koruyabilecekleri kuşkuludur. Sorun da budur.

Basında araba vapuru iskelelerinin bomboş duruma geldiğine değgin haberler, fotoğraflar yayımlanıyor. Köprü hizmete girdikten sonra, çekilen sıkıntıların son bulduğunu kanıtlamak için. Boğaz üstüne bir köprü kurmakta ne denli isabetli davranıldığını belirlemek için... aMdalyonun bir öteki yüzü olduğunu Burhan Felek görmemezlikten gelememiş:

«Tabiî araba vapurlarına rağbet yok... Ama köprühevesi geçtikten sonra bilhassa Haliç köprüsü yapılıncaya kadar araba vapurları müşteri bulacaktır. Şimdiki tenhalığı:
— Bir kere köprüyü görelim! diye uzaklardan dolaşmayı göze alanların çokluğundadır.

Çünkü sahil yolunda Sirkeci'ye kadar gidip orada vapuru hazır bulan kimse sırf köprüden geçmek için onu bırakıp tââ Ortaköy'e kadar hele şehrin trafiği sıkışık caddelerinde sürünmeyi göze almaz. Karaköy hinterlandının arabaları da Kabataş'tan geçerken araba vapurunu hazır bulursa ona binmeyi elbette tercih eder. Hele zamanla köprüyü de doya doya görüp bıktıktan sonra köprü başlarıyla şehir içi arasındaki mesafe ve trafik araba vapurlarına — rahat ve hazır bulmak şartiyle— rağbeti iade edecektir. Ama şüphesiz bu eskisi kadar olmaktan çok uzakta kalacak ve bu vapurlardan bir kısmı boş kalacaktır.»

Anlaşılıyor ki, köprüyü haklı bir yatırım olarak gösterme çabaları sürüp gidecek. Gene Milliyet gazetesinde, 11 Kasım 1973 günü Metin Toker'in «Not Defteri»nde şunları okuyoruz:

«Ah, Cumhuriyetimizin 50. yılında bir Boğaz köprümüzü kendimiz yapamıyoruz!»

Yahu, bütün dünyada bu köprüyü yapacak firmaların sayısı bir elin parmakları kadar ve onlar da çok milletli firmalar. Dünyanın köprülerini onlar yapıyorlar ve tabiî onlar yapacaklar. Hiç kimse, bizdeki «kendi uçağını kendin yap!» kampanyası gibi «kendi köprünü kendin yap» kampanyası açmaya kalkışmıyor.»

Kendine özgü bir mantık!.. Bu denli özel bir mantık tartışmaya gelmez. Sınırsız öl-

çüde boş zamanı olanlar için, bu tür anlatımlarla uğraşmak iyi bir oyalanma yoludur. Zamanın nasıl geçtiği anlaşılmaz üstelik eğlencesi de boldur.

Benim köprü konusuna değinmekten güttüğüm amaç başka. Köprü güncel konular arasına girdi yeniden ve ileriye dönük eski tartışmaların başlamasına yol açtı. Köprü, kentin gelişmesi yönünden neyi ne oranda çözmüş, ya da, neyi ne oranda — ilerde daha belirli duruma gelecek biçimde — çözümlenemez duruma getirmişti. Kent tasarlaması (şehir plânlaması) ile uğraşmayanlar bile rahatça söyleyebiliyorlar ki, köprü, «şehir hayatını tamamen değiştirecek, iskân ve iş mıntakalarını ayarlayacak, hele İstanbul cihetinin de çevre yolları ve Haliç köprüsü bittikten sonra şehre başka bir hayat verecektir.» Sorun, bu başka hayatın, bugünkünden daha iyi bir hayat olup olmayacağıdır.

Bir ünlü mimar:

— «Gelişen bir ülkede böyle şeyler de yapılmalı; üstelik çok da güzel bir köprü yaptılar canım!...» dedi. Kentin gelişmesinin yanlış yönlendirilmesi filân diyecek oldum:

— «Bırak Allahaşkına!... Kentler denetimden çıkmış zaten!... Kentlerin gelişmesini denetim altına alabiliyor musunuz ki?...» diye kesti sözümü. Hangi kent plânlı gelişiyordu? Var mıydı büyük kentlerin bir plânı? Hâl yoktu... Olacağı da yoktup... Ece, öyleyse?!... Bir yanlış daha yapılmışsa ne çıkardı?!

Aynı meslektaşım Atatürk Orman Çiftliği'nin bugün amaçsız bir kuruluş durumuna geldiğini, dolayısiyle istimlâk edilmesinde bir sakınca görmediğini de belirtti. Çiftlik amaçlı duruma sokulamaz mıydı yeniden?.. «Soksanıza haydi!...» diye meydan okudu. Özetle; bozulmuşluğun ortadan kaldırılması ya da kötü durumdakinin iyileştirilmesi olanak dışı gözüküyordu ona ve yeni yanlış kararlar verilmesi, bazı şeyleri olduğu gibi korumaktan daha yerinde bir davranıştı.

Söz konusu ünlü mimarımız, meslek odalarının «Boğaz köprüsüne hayır» dedikleri dönemlerde, Mimarlar Odasının yönetim kurullarında görevliydi. Kamu yararına girişilen eylemlerin çoğunda payı vardı. Bu bakımdan, bugün ulaştığı nokta şaşırtıcıydı. Değişiminde, kuşkusuz ki, çeşitli etkenler vardır. Ancak, bence, daha çok bir inanç yitirimini anlatmaktadır. Ve inancın böyledine yitirilmesinde, bu yazının başında da belirttiğimz gibi, Türkiye'deki bir çok kararın uygulayım (teknik) ve bilim adamlarına rağmen verilmesinde, uygulayımın ve bilimin gerektirdiğinin değil, politikacıların isteklerinin gerçekleştirilmesinde aramak doğru olur.

Ortada doğru olan bir şey varsa, o da, kentlerimizin denetimsiz geliştikleridir. İzmir Belediye Başkanı Osman Kibar'ın 1973 yılının Temmuz ortasında verdiği demeçte doğru olarak tanımladığı gibi: «Bu gün şehirde her şey küçük gelmektedir.» Hızlı kentleşme, — nüfusun kentlere hızla yayılması, kentsel yaşantıyı alt üst etmiş, temel kentsel hizmetlerin, yol, su, elektrik, kanalizasyon gibi alt yapının yetersizleşmesine yol açmıştır. Ancak, bu durumu, hızlı kentleşmeye başlayarak (kökende doğru olmasına karşın), yalnızca kentleşme ile açıklamak, yüzeysel bir yaklaşımdır. Duruma uzak görüden yoksun yönetimlerin yol açtığını söylemek doğru olur. Osman Kibar, az önce değindiğimiz demecinde, «gelmiş geçmiş iktidarlar şehir problemlerini karşılayamamıştır» diyerek konunun bu yönüne de dokunmuştur. Çok yakın zamanlara değin Türkiye'de kentleşme konusuna bilimsel yaklaşımla eğilen yazarlar takibata uğramışlardır. Siyasal adamları, kentleşmenin önüne geçilemez bir olgu olduğunu, kentlerde nüfus patlaması görüldükten sonra, zorunluk karşısında benimsemişlerdir. Yalnız siyasa adamları mı?!.. Bir çok yazar büyük kenlete kırdal akan insan selini durdurabilmek için, büyük kentlerde yaşayanlardan «hem şehrilik vergisi», gelenlerden «ayakbastı parası» alınmasını önermişlerdir. Nice toplumbilimci (!) nüfusu kırda tutmanın yollarını arayan, öneren yazılar döşenmişlerdir. I. Elizabeth İngilteresinde Londra'yı Londralı olmayanların «istilâ»sından kurtarmak amaciyle uygulanan ve —elbette— başarfısızlıkla sonlanan önlemlerü, 20. yüzyıl Türkiye'sinde de uygulanmaya konulmak istenmiştir bilisizce. Yerel el sanatlarını geliştirmek yoluyla nüfusun kırda tutulabileceği hesaplanmıştır.

Sayılan önlemlerin hiç biri — doğallıkla — sorunu çözümleyemeyince kentleşme resmen benimsenmiştir. Devletin başta gelen resmi dökümanlarında, Beş Yıllık Kalkınma Plânlarında yer bulmuştur bu kavram. Böylece, yeni bir aşamaya geçilmiştir ama, gelişmenin ardında kalınarak.

İkinci Beş Yıllık Kalkınma Plânı (İBYKP)nda, kentleşmeden sanayileşmenin itici gücü olarak yararlanılacağı belirtilmiştir. Bu anlatım plâna geçtiği zaman, Türkiye'deki kentleşme işleyimleşme (sanayileşme için bir itici güç olarak kullanılma düzeyini çok tan aşmış; işleyimleşememek yüzünden(aynı zamanda, örgütleşememek, uzmanlaşamamak yüzünden) sağlıksız bir durum almıştı bile. Bu bir yana, genel yerleşme düzeni, kentleşme, kentsel gelişme ile toplumsal ve tutumbilimsel (ekonomik) gelişme birbirinden ayrı olarak ele alınmıştır İBYKP'nda. O ölçüde ki, kentleşme ve yerleşme düzenine ilişkin bölüm, Plânın öteki bölümleriyle bağsızdı, ilişkisizdi, sanki başka bir plândan yanlışlıkla akfarılmıştı, bir yama gibiydi.

Üçüncü Beş Yıllık Kalkınma Plânı (ÜBYKP), İBYKP'na yöneltilen yoğun eleştiriler tazeliğini korurken hazırlandı ve bu konuda İBYKP'nın da gerisine düştü. ÜBYKP da tutumbilimsel gelişme ile yerleşme sorunları — KENT SORUNU arasında her hangi bir bağıntı kurmuyordu. Tutumbilimsel kalkınma ayrı, fiziksel yerleşme ve kentleşme ayrı, birbirinden bağımsız olarak ele alınıyordu gene. Plân erek lerine nasıl bir yerleşme düzeniyle ulaşılacağı önemsenmiyordu. Ya da, hiç değilse, plândaki tutumbilimsel ereklerin gerçekleşmesiyle nasıl bir yerleşme düzeni elde edileceği bile tartışılmıyordu.

ÜBYKP yayımlandığı zaman değerli bir toplumbilimcimiz, ilk iki plâna göre oldukça doğru bir toplumsal analizi içerdiğini bildirdi bir görüşmemizde. Doğru olsa bile bu yargı, yeterli değildi ki böyle bir analizi içermesi...

Üstelik, toplumsal konuların kıyasıya tartışıldığı, açıklandığı, eleştirildiği bir ortamın, uzunca bir dönemin sonunda hazırlanan ÜBYKP'nin bu tartışmalardan, açıklamalardan, eleştirilerden etkilenmemesi, izler taşımaması olanak dışıydı. Ne var ki, kalkınma plânı yalnızca analizlerden oluşmaz. Doğru ya da yanlış analizleri kalkınmayı sağlayıcı, hızlandırıcı yönde değerlendirerek ne yapılması gerektiğini belirleyen bir yol, yoldam, yöntem sentezidir kalkınma plânı.

gulamalar yapmak fırsatını yakalamak umuduyla türlü engellemelerde bulunmaktadırlar. Osman Kibar'ın deyişiyle gelmiş geçmiş bütün iktidarların kent sorunlarını karşılayamayışlarının kökeni oysa, siyasal koşullar bir plân

Ancak, bu sözlerle, teknisyenleri ve uzmanları yüzde yüz akladığımız anlamı çıkarılmamalıdır. Kısır çekişmelerle oyalanmaya itilen teknisyenler ve uzmanlar, yalnızca siyasal baskının, koşulların elverişsizliğine sığınıp savunamazlar kendilerini. Çünkü siyasal koşullar, siyasal baskılar da teknisyen ve uzmanların gözönünde tutmak zorunda bulundukları bir veridir. En güçlü, değişmez ve blinen bir veri... Bu verinin katılmadığı bir varsayım gerçekçi olamaz, sayılamaz.

Türkiye'de kentsel plânlamanın başarılı olmamasının nedenini, «imar plânları»nın tutumbilimsel ve toplumsal kalkınma plânı ile bağıntısız ve siyasal koşulları tümüyle yadsıyan ya da tümüyle benimseyen (bu koşullara boyun eğen) bir tutumla hazırlanmaktedirler. Olayların baskı-

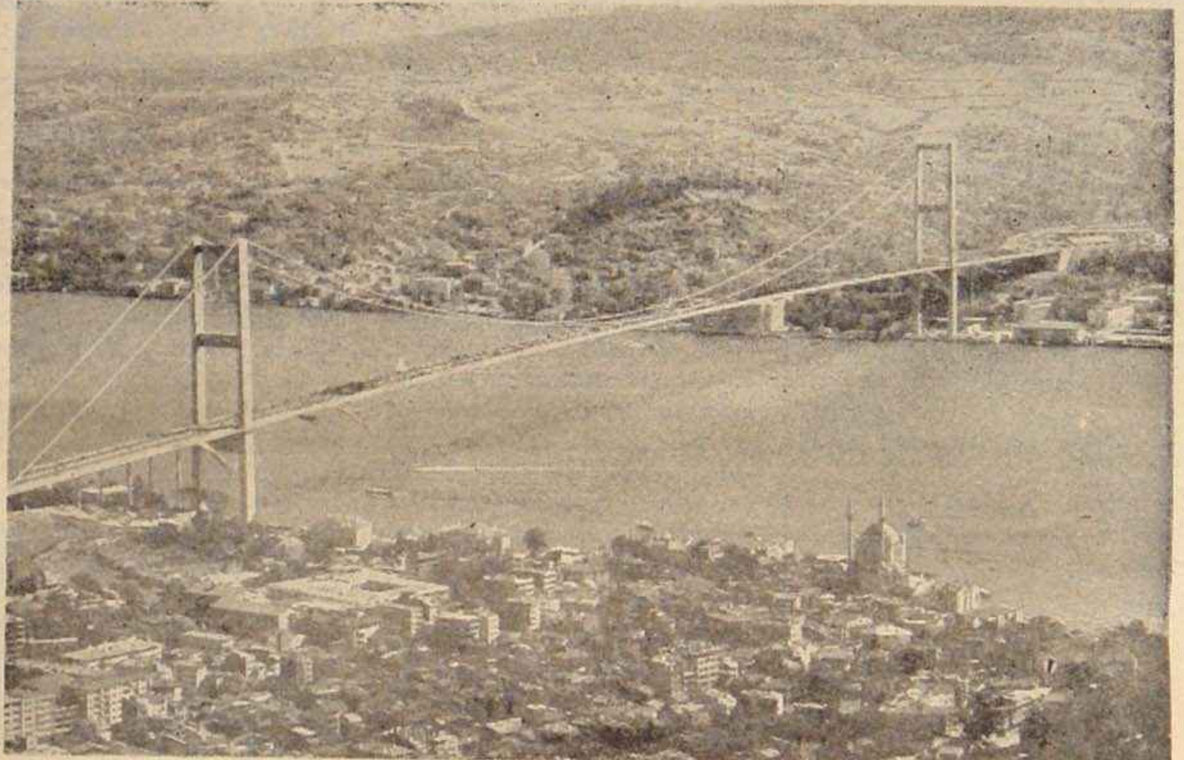
yolu yapacak. AP'nin Ankara Belediye Başkan adayı, «şehri tabii gazla ısıtmanın» çaresini arıyor.»

«Dalokay, imar affı çıkaracak, CHP'nin Ankara Belediye Başkan adayı, «yarım kalan Kızılay yeraltı geçidini kapatacağım. Gösteriş için yapılmıştır.» diyor.»

«Kibar, İzmir körfezini temizleyecek. AP'nin İzmir Belediye Başkan adayı, şehirde 7 tane alt ve üst geçit yapacak.»

«Alyanak: Çöle dönen İzmir yeşil olacak. CHP İzmir Belediye Başkan adayı İhsan Alyanak, «Yoksul insanlara dönük belediye düzeni kuracağım» diyor.

Aktarılan başlıklar da gösteriyor ki, büyük kentlerimizin yarınki olasılı ve üçü bugünkü belediye başkanlarının yapmayı tasarladıkları «iş»lerfin hepsi yüzeysel, tek tek, öteki bir deyişle kentin tüm gelişimiyle ama tutumbilimsel toplumsal, kısacası işlevsel (fonksiyonel) gelişimiyle bağıntılı değildir. Belediye başkan adayları, belki de, bilinçli ya da bilinçsiz plânlı bir kent geliştirmenin kendilerini

Türkiye'de plânlama, siyasal konuşmacıların seçim öncesi vaadlerine benzer ... cektir, ... caktırlı tümceklerin peşpeşe sıralandığı belgeler üretmektedir. Bir ayırımla: siyasal konuşmacılar, ... ceğiz, ... cağız diye bitirmektedirler sözlerini. Hiç değilse, böylece, vaadlerinin sorumunu doğrudan doğruya yüklenmektedirler. Topluma en önemli vaadleri sunan plân, bunların gerçekleşme sorumunu üzerine almamakta, ... cektir, ... caktır'larla bu sorumu kime yüklediğini de boşlukta bırakmaktadır.

«Yeni Strateji» ve ÜBYKP'na göre «Türkiye sanayileşecektir.» Ama nasıl?... «22 yıl sonra İtalya'nın bugünkü düzeyine erişilecektir.» Nasıl olamaktır bı? Belli değildir. Ulusal Kalkınma Plânlarımızın böylesine belirsiz erekler koyan belgeler niteliğini taşıması nedensiz değildir elbette. Olaylara, olgulara yön verecek güçten yoksun yöneticiler, teknisyenlerin, uzmanların rahatça çalışmalarına, öneriler getirmelerine de izin vermesiyle benimsemek zorunda kaldıkları gerçeklere aykırı uylanışında aramak doğrudur; oysa, siyasal kşullar bir plânlama verisi olarak alınıp kılı kırk yaran bir değerlendirmeden geçirilmeli ve etkisini gerekli ölçüye indirebilecek yollar araştırılmalı, bulunmalıdır.

Bu satırların yazıldığı sırada Türkiye yerel yönetim (mahallî idare) seçimlerinin hazırlığı içindedir. Basında, özellikle büyük kentlerimizin belediye başkanı adayları ile yapılmış görüşmeler yer almakta. Örneğin, 21 Kasım 1973 günlü Milliyet gazetesinde adaylardan alınmış demeçler toplu olarak yayımlandı. Yalnızca başlıklardan yararıanarak, sorumunu yüklenecekleri kente değgin düşüncelerini öğreniyoruz başkan adaylarının. Şöyle:

«Atabey, metronun temelini atacak. İstanbul Belediye Başkan adayı 800 otobüs alacağını ve 100 binlik stadyom yapacağını vaadediyor.»

«Işvan: İmar plânları açık olacak. CHP'nin İstanbul Belediye Başkanı adayı sosyal konut yapacak ve modern mahalleler kuracak.»

«Barlas, altı kanallı çevre aşan bir «iş» olduğu kanısındadırlar.

Belediye başkan adaylarının yarına dönük kente ilişkin düşüncelerini aktardığımız üç büyük kentimizde uzun yıllardır Metropolitan Alan Plânlama Büroları bulunduğu bilinmektedir. Ama, bu büroların varlığına karşı İstanbul, Ankara ve İzmir'in birer onaylanmış Ana İmar Plânı bulunmadığı da bir öteki gerçektir. 1960 yılından bu yana «plân» kavramına alışmış olması gereken bir ülkede hâlâ plânlamadan yararlanamamak düşündürücüdür. Tüm plânlama çalışmalarımız için söylenecek ortak özellik şudur: Plân yapmak bir amaç olmuştur Türkiye'de. Oysa, plân bir araçtır. Herkes bu gerçeği de biliyor çok şükür artık. Ama, bilinen gerçek ile yüz yüze bulunduğumuz gerçek birbirini tutmuyor. Neden?... Biraz değindik yukarıda neden böyle olduğuna; açıklamaya çalıştık. Şimdi, daha ayrıntılı duralım üstünde.

KENT İŞLETMESİ

Türkiye'de olduğu gibi öteki ülkelerin çoğunda da, bugüne

Dünya Bankası Başkanı Robert McNamara'nın 24 Eylül 1973 günü yaptığı konuşmanın baş kısmı hatırlanacağı üzere gazetemizin 1 15 Kasım tarihli sayısında yayımlanmıştı. Şimdi de bu konuşmanın geri kalan bölümünü aşağıda aynen yayımlıyoruz.

Gelişmekte olan ülkeler sorunu

(Baştarafı 34. sayıda)

Bununla beraber böyle bir politika ile ekonominin diğer kesimlerinin büyümesi ve bu kesimlerin temel hedefleri arasında uzlaşmaz bir çelişki de bulunmamaktadır. Tamamen tersine, açıkça ortadadır ki küçük çaptaki tarımsal işletmelerin verimini arttırma çabaları durağan bir ekonomik çerçeve ve kapsam içerisinde başarıya ulaşma olanaklarından yoksundur. Ekonominin diğer kesimlerinde önemli bir büyüme oluşmaksızın küçük tarımsal işletmelerin de gelişmeleri ve verimlerini arttırmaları mümkün değildir. Çünkü ancak ekonominin topyekûn gelişmesi halinde küçük tarımsal işletmelerin artan verimine yeni bir talep ortaya çıkabileceği gibi bu işletmelerin ihtiyaç duydukları gelişme kaynakları da yaratılmış olacaktır.

Şu noktayı da gözden kaçırmayalım: Yukarıda söylediklerimizin tersi de doğrudur ve artık biz bu gerçeği bütünüyle kavrama zorunluluğuyla karşı karşıyayız. Küçük çaptaki tarımsal işletmelerde hızlı bir gelişme gerçekleştirilemediği takdirde, gelişmiş ülkelerdeki mutlak sefaleti azaltma çabaları ile birlikte uzun süreli ve dengeli bir ekonomik kalkınmayı gerçekleştirme uğraşıları da başarıya ulaşamayacaktır.

Yine gerçek odur ki son yirmi yıl içerisinde söz konusu küçük çaptaki ve düşük verimli tarımsal işletmelerin verimini arttırmak için pek az çaba harcanmıştır. Ne politik programlar ne ekonomik plânlar ne de uluslararası yardım ve kredi politikaları bu soruna bir çözüm getirmeyi ciddî bir şekilde amaçlamıştır. Dünya Bankasının durumu da aynen böyledir. Bankamızın 25 yıllık faaliyet süresinde kredi olarak verdiğimiz 25 milyar doların bir milyar dolardan daha az bir bölümü bu sorunun çözümüne hasredilmiş bulunmaktadır.

Artık bu soruna çok büyük bir dikkatle eğilmemiz zamanı gelmiştir.

KIRSAL BÖLGELERİN KALKINMASI İÇİN YENİ BİR STRATEJİ

Kırsal bölgelerin gelişmesi için öngörülen yeni bir stratejiyi sunarken ilk olarak bu sorunun kapsamını araştırmak, daha sonra bu sorunun çözümlenebilmesi veya boyutların azaltılabilmesi için ulaşabileceğimiz bir hedef tespit etmek ve en sonra da bu hedefe varabilmek için ne gibi işlemlerin gerekli olduğunu tanımlamak istiyorum.

SORUNUN KAPSAMI

İlk olarak bankamızın üyesi bulunan gelişmekte olan ülkelerdeki kırsal sefaletin boyutlarının ana hatlarını çizmekle işe başlayalım:

Gelişmekte olan ülkelerde kırsal bölgelerde mutlak bir sefalet içerisinde yaşayan kişilerin sayısı 700.000.000 varmakta ve bu 700.000.000 kişi 100.000.000 kadar ailede toplanmış bulunmaktadır.

Söz konusu küçük tarımsal işletmelerin ortalama büyüklükleri çok küçük olduğu gibi genellikle bölünmüş durumdadırlar. 100.000.000 tarımsal işletme kadarı beş hektardan daha küçük olup bunlar içerisinde 50.000.000 kadarı da 1 hektardan küçüktür.

Kırsal bölgelerde toprak ve dolayısiyle hem siyasi ve hem de ekonomik güç küçük bir azınlığın egemenliği altındadır. Son günlerde yapılan bir FAO araştırmasına göre gelişmekte olan ülkelerdeki toprak sahiplerinin en zengin üst % 20'lik kesimi üretimde kullanılan tarımsal alanın % 50'si ilâ % 60'ına sahip bulunmaktadır. Venezuella'da bu değer % 82'ye, Kolombia'da % 56'ya, Brezilya'da % 53'e, Filipinler, Hindistan ve Pakistanda % 50'ye ulaşmaktadır. Bunun tersine olarak erteleme büyüklüğü 5 hektardan daha az olan 100.000.000 küçük tarımsal işletmede ekim alanının sadece % 20'si bulunmaktadır.

Öte yandan küçük çiftçiler le bu çiftçilerin üretimde kullandıkları toprak daha doğru su toprak sahibi arasındaki ilişkinin de herhangi bir güvencesi mevcut değildir. Toprak sahibi ile yapılan anlaşmalar genellikle çok büyük bir istismar unsurunu içine taşımakta ve ortakçılar üretimin ortalama olarak % 50 ilâ % 60'ını toprak sahibine vermek yükümlülüğü ile karşı karşıya bulunmaktadırlar. Ayrıca toprak sahipleri üreticileri devamlı olarak topraklarından atacakları tehdidi ile korkutmaktadırlar. Bu koşullar altında küçük üreticilerin daha büyük bir üretimde bulunma çabaları da büyük ölçüde engellenmiş olur.

Genellikle küçük çaptaki tarımsal işletmelerin veriminin kaçınılmaz bir şekilde düşük olduğu ileri sürülür. Bununla beraber bu görüş hiç de doğru değildir. Elimizde bu görüşü çürüten Japonya örneğinin dışında son yıllarda gelişmekte olan ülkeler hakkında yapılmış bazı yeni araştırmaların sonuçları da var. Bu sonuçlara göre belirli ve uygun koşullar sağlandığı takdirde küçük tarımsal işletmeler büyükleri kadar verimli olabiliyorlar. Örneğin Guatemala, Çin Halk Cumhuriyeti, Hindistan ve Brezilya'da hektar başına üretim küçük tarımsal işletmelerde büyüklere kıyasla daha fazlaydı. Ve yine açıktır ki böyle toprak sıkıntısı çeken ve kırsal bölgelerde gereğinden fazla nüfus bulunduran ülkelerde tarımsal verimliliğin en gerçekçi ölçütü üretici başına üretim değil, hektar başına üretimdir.

Yapılan çalışmalar modern tarımsal teknolojinin sadece büyük işletmelere değil, belirli ölçüler içerisinde, küçük işletmelere de uygulanabileceğini ve bu işletmelerin veriminin arttırılabileceğini gösteriyor. Dolayısıyla burada sorun, gelişmekte olan ülkelerin küçük tarımsal işletmelerin veriminin nasıl arttırılabileceği sorununa indirgenmiş bulunuyor. Bütün gelişmekte olan ülkelerin şimdiye kadar ancak pek azında gerçekleştirilebilen bu tarımsal artışı nasıl genelleşebilir ve böylece kırsal sefalet büyük çapta ortadan kaldırılabilir?

Burada atılacak ilk adım ulaşılabilecek bir hedef tespit etmekten ibarettir. Böyle bir hedefi gerçekçi bir şekilde tespit ettiğimiz takdirde hem bu hedefe ulaşmak için gerekli olan finansman kaynaklarının boyutlarını tahmin edebilir ve hem de kalkınmanın hangi ölçüde gerçekleştiği husunda sağlam bir temele ve baza sahip bulunabiliriz.

HEDEFİN TESPİTİ

Bana kalırsa bu hedef, 1985 yılında küçük tarımsal işletmelerin üretimindeki artış hızı yılda % 5'e ulaşacak şekilde seçilmelidir.

Bu hedefe ulaşıldığı ve üretim artış hızında herhangi bir düşüş olmadığı takdirde küçük toprak sahipleri yıllık üretimlerini 1985 yılı ile bu asrın sonu arasında iki katına çıkarabilirler.

Elbette ki böyle bir hedef çok cüretkâr bir hedeftir. Gelişmekte olan ülkelerde geniş bir üretim alanında uzun süreli olarak tarımsal üretimde yılda % 5 değerinde bir artış oranı sağlamak şimdiye kadar mümkün olamamıştır. Geçen 10 yıl içerisinde söz konusu ülkelerde küçük tarım işletmelerinin üretimi yılda ortalama % 2,5 değerinde bir artış göstermiştir.

Fakat eğer Japonya'da 1970 yılında küçük tarım işletmelerinde hektar başına 6720 Kg tahıl alınabiliyorsa, yılda hektar başına 1270 Kg.lık tahıl üretimi Afrika'nın, yılda hektar başına 1270 Kg.'lık tahıl üretimi ile Asya'nın ve yine yılda hektar başına 2060 Kg.lık tahıl üretimi ile Lâtin Amerika'nın tarımsal üretimini arttırma yolunda kullanılabilecek çok büyük bir ek potansiyeli var demektir.

Bu nedenle ben yukarıda verilen hedefe ulaşılabileceği kanısındayım. Bu hedefe göre, yeni kurumların oluşmakta bulunduğunu önümüzdeki 5 ilâ 10 yıl içerisinde üretimdeki artış yavaş olacak ve bu sürede yeni yatırımlarla birlikte yeni kalkınma politikaları yürürlüğe konulacaktır. Fakat bu ön süre tamamlandıktan sonra küçük tarımsal işletmelerin üretimindeki artış yavaş olacak ve bu sürede yeni yatırımlarla birlikte yeni kalkınma politikaları yürürlüğe konulacaktır. Fakat bu ön süre tamamlandıktan

Lütfen sayfayı çeviriniz

Boğaz köprüsü

dek akademik ilgiyi pek çekmeyen bir konuyu ele alarak başlayalım ayrıntılı tartışmamıza. Kent işletmesi diye Türkçeleştirilebilen «Urban Management» konusunda literatür, gerçekten de, zengin değildir. Ancak, günden güne artan kentli nüfusu dolayısiyle kentlerde ortaya çıkan çeşitli ve çok sayıda yeni sorunlara çözüm aranırken, bu sorunların çözümlenmesinde yönetsel yönden de bir takım önlemler alınması gereği duyulmaya başlanınca konu üzerine eğilindi.

İktisadî Gelişme ve İşbirliği Örgütü (OECD) 29 Mayıs - 2 Haziran günleri arasında «Kent İşletmesi» konusunda İzmir'de bir seminer düzenlemişti. Seminere, örgütün «gelişmekte olan» beş üye ülkesi katıldı: İspanya, Portekiz, Yugoslavya, Yunanistan, Türkiye.

Adı geçen beş ülkenin ortak özelliği, işleyimsel ve tarımsal gelişmenin ara basamağında yer almaları ve hepsinin gelişmiş ülkeleri de etkileyen hızlı kentleşmeden doğan sorunlarla karşı karşıya bulunmaları idi. Söz konusu sorunlar, elbette, kentsel plânlamadan kent yönetimine değin yayılan çeşitlenmeler göstermekteydi. Ve bu amaçla beş ülkeyle yapılan değinimler sonucunda üç ana konu saptanmıştı:

— Kent işletmesinde haberleşme,

— Kent işletmesinde örgütsel çerçeve,

— Kent yönetiminde eğitim.

Seminerin amacı, üstesinden gelinemeyen sorunları çözümlenmesinde modern yönetim uygulayımlarının (tekniklerinin) daha etken biçimde nasıl uygulanacağını aramak yolunda seminerden altı ay önce çalışmaya başlayan her ülkenin çalışma gruplarının varlıkları sonuçları betimlemeleri ve açıklamaları, seçilmiş üç ana konuda uluslararası uzmanların önünde tartışmaları için bir forum sağlamaktı.

Seminerin üç ana konusunda ülkelerin hazırladıkları yazanaklar (raporlar) Ocak 1972 sonunda OECD'ye gönderildi. Her konuda, ayrı ayrı, bir uzman bu yazanakları değerlendirerek, seminere sunulmak üzere bir son yazarak hazırladı.

(Devamı gelecek sayıda)

DÜNYADAN HABERLER

(Baştarafı 5'inci sayfada)

min içinde dökülmüş beton kazıklara oturmakta geri kalan ayaklarda ise temeller kompozit sistemde çelik ve beton çakma kazıklara mesnetlenmiş bulunmaktadır.

Yeni köprünün boyu 611 m. ve genişliği 25.5 m. dir.

BATI ALMANYA : ALMANYA'DA SATIŞLAR DÜŞÜYOR

Alman İş makinaları imalâtçıları Demag, Maschinenfabrik Augsberg - Nurenberg (MAN)'ın geçen ayki raporlarında belirtildiği üzere, bu ay Münich fabrikalarında kısa mesai çalışması uygulanmasına geçilmiştir.

Bunun sebebinin satışlardaki düşüş olduğu firmaca kabul edilmiştir .

EMİN ATAV

(Baştarafı 6'ncı sayfada)

teşkilâtında da çalışarak 40 yıla yakın kamu hizmetinde bulundum ve kendi isteğim ile İmar ve İskân Bakanlığından emekli oldum.

Her meslekdaşım gibi çalışma hayatımda gerek meslek sahasında ve gerekse diğer konularda memleketime ve vatandaşlarıma, iyi yolda faideli olmak için büyük titizlik ile çaba gösterdim.

İnşaat Mühendisleri Odası

(Baştarafı 3'üncü sayfada)

bir yapının mimarî projesi, bir başka mimara / mühendise yaptırılacak olursa, asgarî ücretten organizasyon payı düşürülür.

c. İş organizasyonu,

500.000 yapı maliyeti için 2850 TL.

750.00... ve 1.000.000 için 3500 TL.

1.500.000 için 3750 TL.

2.000.000 ve sonrası için 4000 TL olarak hesaplanacaktır.

d. Bir yapının mimarî projesini alan mim/müh, işverenle sadece mimarî proje konusunda anlaşacağında, mimarî proje ücreti çizelgede yazılı asgarî ücretten düşük olamaz. Örneğin işveren, mimarî ve statik projeler için ayrı ayrı kişilerle muhatap olmak istiyorsa, iş organizasyonunu kendisinin yürüteceğini öne sürerek mimarî proje ücretinin düşürülmesin talep edemez.

NOT :

«..Mimarlar ve inşaat mühendisleri tarafından yapılmış olan mimarî ve statik projeler, Konur sok. No: 4 Mimarlar Odasında, ORTAK BELGE BÜROSU'nda vize edilmektedir.

M. Hilmi ÜRGÜN

(Baştarafı 11. sayfada)

müteahhitlik yaptım.

1972'den itibaren de Sezai Türkeş - Feyzi Akkaya Firmasında şantiye şefi olarak çalışmaktayım.

sonra küçük tarımsal işletmelerin üretimindeki artış hızı bugünkünün iki katından daha fazlasını çıkabilir ve böylece kırsal bölgelerde yaşayan 100 milyonlarca kişinin hayat şartlarında önemli bir düzelme sağlanabilir.

Peki bu hedefe ulaşmak için gerekli olan araçlar nelerdir?

Ne Dünya Bankasında çalışan bizler, ne de başka birisi bu 100 milyondan fazla küçük toprak sahiplerinin ne şekilde yararlandırılacağı konusunda kesin bir fikre veya cevaba sahip değiliz. Özellikle kuru tarım bölgeleri için mesele daha da muğlaktır. Diğer yandan bu hedefe ulaşmanın kaça malolacağını da kesin olarak saptayacak bilgilerden yoksunuz. Fakat bütün bu bilinmeyenlere rağmen şu kadarını açıkça biliyoruz ki hedefe ulaşma çabalarına başlayabilecek kadar bilgi ve veriye sahibiz. Elbette ki bu konuda bazı risklere girmemiz gerekecektir. Çalışma sırasında yanlışlarımızı görüp yöntemlerimizde değişiklik yapacak ve en doğru yolu ancak deneyle bulacağız. Ve bu yaptığımız deneylerin bir kısmı başarısızlıkla sonuçlanırsa bu başarısızlıklardan ders alıp her şeye yeni baştan başlamaktan da çekinmeyeceğiz.

Peki bu hedefe ulaşmak için bugün ne yapmaya başlayabiliriz?

HEDEFE ULAŞMAK İÇİN GEREKLİ OLAN İŞLEMLER

Küçük tarımsal işletmelerin üretimini arttırma yolunda ileri süreceğimiz strateji henüz her ne kadar yaklaşık bir strateji ise de aşağıda belirttiğimiz hususlar bu konudaki herhangi bir kapsamlı programın temel unsurları olarak nitelenebilir:

★ Toprak ve tarım reformu uygulamalarının hızlandırılması,

★ Kredi imkânlarının ve kolaylıklarının sağlanması,

★ Sulama imkanlarından sürekli olarak yarar bulabilme.

★ Tarım alanında araştırmaların arttırılması ve araştırma yapan kuruluşların genişletilmesi,

Kamu hizmetlerinden daha büyük ölçüde ve daha kolaylıkla yararlanabilme olanaklarının yaratılması,

Ve hepsinden önemlisi; kırsal bölgelerdeki fakir üreticilerin şimdiye kadar saklı bulunan üretim potansiyelini arttırmayı amaçlayan yeni kırsal kurum ve örgütlerin gerçekleştirilmesi,

Görüldüğü gibi bu unsurlar öyle fevkalâde orijinal ve şimdiye kadar bilinmeyen unsurlar değildir. Bu unsurların gerekliliği üzerinde daha önce de defalarca durulmuştur. Bununla beraber yukarıda söz konusu edilen hususlar yerine getirilmediği takdirde bütün yapılanlar bir lâf cambazlığından ve gerçekçi bir temelden yoksun umutlardan ibaret kalacaktır. Bu nedenle bu gereklerin yerine getirilebilmesi için lüzumlu bulunan kaynaklar mutlaka devreye sokulmalıdır. Benim yaptığım teklif de bundan ibarettir.

ÖRGÜTSEL DEĞİŞİKLİKLER

Küçük tarımsal işletmelerin verimini arttırmak için gerekli bulunan örgütsel yapının kurulması, karşımızda bulunan sorunların en başında gelmektedir. Dolayısiyle önce bu konu üzerinde durmak ve sonra diğer konulara geçmek gerekmektedir.

Açıkça ortadadır ki gelişmekte olan ülkelerdeki hükümetler sayıları 100 milyonun üzerindeki küçük toprak sahibi ailelerle doğrudan doğruya temasta bulunamazlar. Bu rada bölgesel tarım gruplarının ve çiftliklerin örgütlenerek milyonlarca çiftçiye küçük bir masraf karşılığında hizmet etmesi ve bu arada hükümetlerle ticari kuruluşlar arasında yer alarak küçük toprak sahiplerine teknik yardımı ve mali kaynaklar sağlayan ara kuruluşların yaratılması gerekmektedir.

Bu kurum ve örgütlerin değişik şekilleri olabilir: Örneğin; küçük toprak sahipleri birlikleri, nahiye düzeyindeki koperatifler veya değişik tipteki komünler. Elbet de şu anda dünyamızın bir çok yerinde birbirinden farklı uygulamalar gerçekleştirilmektedir. Bütün bu farklılıklara rağmen önemli olan örgütsel düzeyde kesin bir mali disiplinin sağlanması ve bütün örgütsel yapının yaratıcılığı ve kendine yeterliği teşvik edecek ve sağlayacak şekilde düzenlenmiş olmasıdır. Şimdiye kadarki deneyler gösteriyor ki eğer bu kuruluşlarda bölgesel liderliğe önem verilip herkesin katkısı sağlanır ve ayrıca yetki dağıtımında ademi merkeziyet ilkesi uygulanırsa başarı şansı büyük ölçüde artmaktadır.

Öte yandan bu alandaki kamu hizmetlerinde ve kuruluşlarında yeni bir organizasyona gidilmesi de çok büyük önem taşımaktadır. Eğer söz konusu kalkınma programları küçük tarım işletmelerinin sorunları hakkında hiç bir bilgiye sahip bulunmayan kişiler tarafından oluşturulur ve bu programlar bu işletmelerin geleceği ile hiç igilenmeyen kişiler aracılığıyla uygulanırlarsa başarı şansı sıfır olacaktır.

Bununla beraber acı gerçek odur ki gelişmekte olan ülkelerin hemen hemen hepsinde merkezi hükümet zaten sınırlı bulunan ve mali değer kaynakları kırsal bölgelerdeki küçük, zengin ve güçlü bir kesimin çıkarlarını ve gelirlerini arttırmak amacı ile işleme sokmaktadır. Bu ülkelerde ekonomik mülâhazalar, politik baskılar ve bencil çıkarlar daima fakir kesimlerin zararı ile sonuçlanmaktadır. Dolayısıyla bürokrasinin özellikle üst kademelerini küçük toprak sahiplerinin sorunlarına gerçekçi bir şekilde eğitebilmek için güçlü bir siyasi liderliğe gerek vardır.

Örneğin, bundan böyle en yetenekli idareciler sadece metropoller için saklanmamalıdır. Yine en yetenekli mühendisler de, örneğin küçük tarım işletmelerinin sulama sorunlarına az masraflı çözümler getirecek projeler hazırlamakla görevlendirilmelidir. Üniversitelerden ve yüksek okullardan yeni mezun olanların kırsal bölgelerdeki fakir nüfus kesimlerinin sorunlarıyla ilgilenmeleri sağlanmalı ve bu konudaki katkıları hem maddi hem de manevi olarak değerlendirilmelidir. Öte yandan eğitim kurumları pratik alandaki eğitimin en az teorik bilgi birikimi kadar önemli olduğunu kavramalıdır. Kısacası ülkenin idari ve zihinsel kaynakları imtiyazlı bir avuç azınlığın çıkarları için değil, büyük bir sefalet içerisinde bulunan nüfusun büyük ir çoğunluğunun hayat koşullarını daha iyiye götürebilmek amacıyla kullanılmalıdır.

TARIM VE TOPRAK REFORMU UYGULAMALARININ HIZLANDIRILMASI

Şimdiye kadar sözkonusu edilen hususların dışında, ayrıca diğer yapısal değişiklikler de gerekli gözükmektedir. Bu değişikliklerin başında da tarım ve toprak reformu geliyor. Gelişmekte olan ülkelerin hemen hepsinde bu konudaki reform kanunları ya meclislerce kabul edilmiş ya da bu kanunların en kısa zamanda hazırlanıp yürürlüğe konulacağı konusundaki vaadlerde bulunulmuştur. Fakat bu kanunlarla ilgili lâf cambazlıkları ve abartmalar, gerçekleştirilen hususlardan çok farklıdırlar. Genellikle, gelişmekte olan ülkelerdeki tarım ve toprak reformu uygulamaları sonucunda pek küçük çapta bir toprak dağıtımı gerçekleştirilebilmiş, toprakta çalışan kitlelerin güvencesini arttırma yolunda hemen hiç bir adım atılmamış ve küçük tarımsal işletmelerin gelişimi konusunda da başarılı olunamamıştır.

Bu sonuç gerçekten de acı bir sonuçtur; üzüntü vericidir. Gerçek bir toprak ve tarım reformunun kolay olduğunu iddia edecek değiliz. Ayrıca siyasi bakımdan egemen olan güçler arasında yer alan büyük toprak sahiplerinin toprak ve tarım reformuna karşı çıkmalarının doğal olduğunu da biliyoruz. Fakat burada esas sorun toprak reformunun kolay olup olmadığı sorunu değildir. Gözönünde tutulması gereken husus böyle bir uygulamayı devamlı olarak ertelemenin politik bakımdan ne kadar basiretli olduğu hususudur. Biliyoruz ki toprak mülkiyesindeki adaletsizlik ve dengesizliğin sürüp gitmesi bir yerde toplumdaki politik dengeyi sarsmağa başlayacaktır.

Bütün bu hususlar da gözönünde tutulduğu takdirde toprak mülkiyetine belirli sınırlar tanıyan, topraktaki üreticilere güvence sağlayan, kamulaştırılan toprakların sahiplerine gerçekçi ve adil bir ödemede bulunulmasını öngören ve toprak mülkiyetini sağlamlaştıran teşvik unsurlarını taşıyan tarım ve toprak reformu programını gerçekleştirmenin mümkün olabileceği ortaya çıkıyor. Bu konuda gerekli olan herhangi bir noktada kaçamak ve açık noktası bırakmayan radikal kanunları gerçekleştirecek gerçekçi ve sağlam politikalardır. Ve hepsinden önemlisi bu kanunların gerektiğinde tarafsız bir şekilde ve kesinlikle uygulanacak kesin müeyyideleri de ihtiva etmesidir.

Artık açıkça kavramalıyız ki toprak deformu denilince akla gelen şey sadece «toprak» olmamalıdır; burada göz önünde tutulması gereken en önemli husus siyasi gücün toprak reformu karşısındaki olumlu veya olumsuz tavrı ve bu siyasi gücün bağlı bulunduğu toplumsal yapının niteliğidir.

TARIMSAL KREDİLERDEN DAHA KOLAY YARARLANMA OLANAKLARININ SAĞLANMASI

Bununla beraber, tarım ve toprak reformu, gelişmekte olan ülkelerin kalkınmaları için zorunlu ise de, yeterli değildir. Kişinin toprak sahibi olması başka şeydir, topraktan verimli bir şekilde yararlanması ise başka bir şey. Hemen hemen hiç bir sermayesi bulunmayan küçük toprak sahibi için kredi hayati önem taşımaktadır. Böyle bir toprak sahibi ne kadar girişken, ne kadar bilgili olursa olsun, kredi sağlayamadığı takdirde, yeni ve geliştirilmiş tohum satın olamayacağı gibi, toprağa gerekli olan gübreyi veremeyecek, haşarat öldürücü kimyevi maddelerden yararlanmayacak, istediği teçhizatı kiralayamayacak ve kendi su kaynaklarını geliştiremiyecektir. Küçük toprak sahipleri genellikle bu alanlarda gerekenin ancak yüzde 20'si kadar harcamada bulunabilmektedirler. Çünkü daha önce de belirttiğimiz gibi sahip oldukları sermaye çok küçüktür. Örneğin Asya'da en verimli buğday ve pirinç türlerinden optimum üretim sağlayabilmek için hektar başına 20 - 80 dolarlık gübre ve diğer kimyevi madde yatırımı yapmak gerekmektedir. Oysa küçük toprak sahipleri hektar başına sadece 6 dolarlık bir yatırım yapabilmektedir. Çünkü finansman kaynakları bu kadardır. Bu 6 doların büyük bir kımını da hükümetten veya diğer resmi kurumlardan değil, bölgelerdeki toprak ağalarından veya tefecilerden sağlayabilmektedir ve bu toprak ağalarıyla tefeciler küçük toprak sahiplerinden çok yüksek faizler almaktadırlar.

Gelişmekte olan ülkelerde, kırsal bölgelerde bugün faaliyet gösteren kurumların hiçbirisi küçük tarımsal işletmelerin ihtiyaçlarına cevap verebilecek şekilde düzenlenmiş değillerdir. Bangladeş ve İran gibi birbirinden yüzlerce km. ile ayrılmış iki ülkede toplam kredilerin sadece % 10'u kırsal bölgelere tahsis edilmektedir. Tayland, Filipinler ve Meksika'da bu oran % 15'ten, Hindistan'da ise % 25'ten daha azdır. Bu oranın da ancak çok küçük bir bölümünden küçük toprak sahipleri yararlanabilmektedir. Bu krediler verilirken de küçük toprak sahibinden krediyi mutlaka geri ödeyeceği hususunda çok kesin garantiler talep olunmakta, kredi müracaatı prosedürleri çok karmaşık olduğu gibi çok zaman alıcı da olmaktadır.

Öte yandan mevcut ticari kuruluşlar küçük toprak sahiplerine kredi verilmesi hususunda pek istekli davranmamaktadırlar. Çünkü bu gibi küçük kredilerin idare ve takip masrafları yüksek olmaktadır. Ayrıca bu kuruluşlar açısından, ancak kıtı kıtına yaşamakta olan küçük çiftçiler, zengin çiftçiler kadar güven vermemektedirler. Hükümetlerin kredi politikaları da amaçları ne olursa olsun, küçük çiftçilere genellikle yararlı olamamaktadırlar. Bölgedeki toprak ağalarının ve tefecilerin çok yüksek faizle borç vermelerine engel olabilmek için resmi kurumların örneğin yılda % 6'lık düşük bir faiz talep etmeleri hiç te gerçekçi olamamaktadır. Çünkü küçük toprak sahibi yılda en az % 20 oranında kâr sağlayabilecek bir tarımsal yatırım için % 6'dan daha fazla faiz ödemeye seve seve hazırdır. Küçük toprak sahibi için temel sorun, hallyette bulunabilmesi için gerekli olan krediyi zamanında sağlayabilmesidir.

Gelişmekte olan ülkeler tarım alanındaki finansman politikalarını yeniden gözden geçirirlerken, iyi niyetlerin bazan tamamen ters sonuçlar verdiğini de dikkate almalıdırlar. Bankamızın üyesi olan ülkelerin pek çoğunda faiz hadlerinin radikal bir şekilde değiştirilmesi zamanı çoktan gelmiştir.

SU KAYNAKLARINDAN SÜREKLİ OLARAK YARARLANABİLME

Küçük toprak sahipleri için en az kredi kadar önemli olan bir husus da; bir su kaynağından sürekli olarak yararlanabilme olanağına sahip bulunmalarıdır. Böyle bir su kaynağı bulunmaksızın, ne geliştirilmiş tohumların, ne gübrenin ne de haşere öldürücülerin bir yararı vardır. Böyle bir gerek; su kaynaklarının en verimli şekilde kullanılması olanaklarının sürekli olarak araştırılması, sulama projelerine yapılan yatırımların arttırılması ve doğrudan doğruya küçük tarımsal işletmenin kendi içinde sulama yöntem ve imkânlarının geliştirilmesi anlamını kapsamaktadır.

Şimdiye kadar yapılan değerlendirmelere göre gelişmekte olan ülkelerde şu anda sulanmakta bulunan 85 milyar hektarlık alana 90 milyon hektarlık bir alan daha eklenebilir. Bununla beraber sulanan alanın 85 milyon hektardan 175 milyon hektara çıkartılması için 130 milyon dolardan daha fazla harcama yapmak gerekmektedir. Öte yandan sulanan alanların arttırılması sadece pahalı değil, çok yavaş bir süreçtir de. Sulama amacıyla inşa edilmesi düşünülen önemli baraj problemlerinin uygulama safhasında bulunmayanların hiçbirinden 1980 ortalarına kadar önemli bir yarar sağlanamayacaktır. Her nekadar büyük sulama projeleri yatırımları hem gelişmekte olan ülkelerin hem de Bankamızın yatırım plânlarının önemli bölümlerinden biri olarak kalacaksa da bu plânlara ek olarak küçük toprak sahiplerini hedef alan ve çabuk sonuç verebilecek diğer programları da bir

an evvel oluşturmamız gerekiyor.

Şimdiye kadar söylediklerimizden büyük sulama projelerinden gereken yararı sağlayabilmek üzere, doğrudan doğruya büyük tarımsal birimlerde yatırım yapılmasının zorunlu olduğu ortaya çıkıyor. Örneğin, öyle durumlarla karşılaşılmıştır ki, bir sulama barajının inşaatının tamamlanmasından sonra, küçük tarımsal işletmelere gerekli suyun verilmesi 10 yıldan daha fazla bir süre almıştır. Ayrıca büyük sulama projeleri küçük tarımsal birimleri çok kereler gelişmeleri için gerekli olan kaynaklardan yoksun bırakmaktadır. Büyük bir akarsu düzenleme projesi, elbette ki susuzluktan çatlamış, kurumuş bir avuç toprağa az miktarda da olsa sürekli su sağlama çabalarından daha ilginç, daha heyecan vericidir. Bununla beraber, bize ne kadar rutin de görürse, küçük toprak sahibinin başarısı ya da iflâsı bu sürekli olan su kaynağının temin edilip edilmemesine bağlıdır. Dolayısıyla sınırlı bütçe kaynaklarının tahsisi sırasında bu husus da mutlaka göz önünde tutulmalıdır.

Görülüyor ki büyük sulama projelerinin getirilmesi, gerekli fakat yeterli değildir. Bu programlara ek olarak ve bunların dışında küçük tarımsal işletmelere sürekli olarak su sağlayacak yeni projelerin geliştirilmesi zorunludur. Örneğin «Boru kuyular», suyu küçük irtifalara çıkartan tulumbalar ve «küçük barajlar» bu konuda yararlı olarak söz konusu tarımsal işletmelerin verimini arttırabilirler. Ayrıca bu gibi projelerin gerçekleştirilmesi için gerekli olan yatırımlar her ne kadar tek başına bir küçük toprak sahibinin olanaklarının dışındaysa da hepsinin üye olarak katılacağı bir bölgesel küçük toprak sahipleri örgütünün olanakları içindedir.

TEKNİK HİZMETLERİN VE UYGULAMA ARAŞTIRMALARININ GELİŞTİRİLMESİ

Küçük toprak sahipleri kredi ve su ihtiyaçlarına ek olarak teknik bilgiye de muhtaçtırlar. Bununla beraber küçük çiftçilerin teknik bilgiden yeteri kadar yararlandığı hiç de söylenemez. Öyle görünüyor ki, gelişmekte olan ülkelerdeki tarımsal eğitim kurumlarından önümüzdeki yıllarda mezun olacak eğitilmiş teknik personelin sayısı bu ülkelerin toplam ihtiyacının sadece yarısını karşılayabilecektir. Gelişmiş ülkelerde her 400 kırsal aileye 1 tarım teknisyeni düşerken, gelişmekte olan ülkelerde bu oran 800 de 1'dir. Ve yine açıktır ki bu teknisyen ve uzmanların sağladığı hizmetlerden genellikle küçük toprak sahipleri değil, zengin çiftçiler yararlanmaktadır.

Öte yandan ne kadar acıdır ki söz konusu hizmetlerin geliştirilememesinin temel nedeni malî kaynakların sınırlılığı değil, gelişmekte olan ülkelerdeki hükümetlerin küçük toprak sahiplerinin sorunlarına ilgisizliği ve kayıtsızlığıdır. Biliyoruz ki gelişmekte olan ülkeler örneğin, gereğinden fazla sayıda avukat ve hukukçu yetiştirecek kaynaklara sahip bulunmaktadırlar. Fakat bunların hiç birsinde tarım teknisyenlerinin sayısı istenilen düzeye varamamıştır. Elbette ki kimse, gelişmekte olan ülke hükümetlerinden herkesin meslek seçimine müdahale etmesini pek beklemiyor. Bununla beraber yeterli müşevviklerin sağlanması ve kullanılması halinde ortaya çıkacak daha sağlıklı meslek seçimi olanaklarıyla bu hükümetler ekonomik kalkınmaya ve sosyal modernleşmeye katkıda bulunabilirler.

Söz konusu tarımsal teknisyenlerin yetiştirilmesi için gerekli olan yıllık giderler bütçe kaynaklarının veya Gayri Safi Millî Hasılanın çok büyük bir oranını oluşturacaklardır. Öte yandan kaynak tahsislerindeki değişikliğin yaratacağı kazançlar da gözönünde tutulacak olursa, net giderler daha da düşük olacaktır. Buna karşılık tarımsal teknisyen veya uzmanların sayısı yeterli olmadığı takdirde mevcut elemanların hizmet ve bilgilerinden sadece zengin çiftçiler yararlanacak, küçük çiftçiler tamamen ihmal edileceklerdir.

Tarımsal teknik hizmetlere ek olarak uygulama araştırmalarının da geliştirilmesi gerekmektedir. Örnek olarak alınan 5 gelişmiş ülkede bu gibi araştırmalar için hükümetler kırsal aile başına yılda ortalama 20 - 50 dolarlık harcama yapmaktadırlar. Gelişmekte olan ülkelerin en başta gelen 5 tanesinde ise bu yatırım miktarı kırsal aile başına sadece 0.5 2 dolar kadardır.

Bununla beraber uluslararası tarımsal araştırma şebekesi son yıllarda çok gelişmiş bulunmaktadır. Örneğin Dünya Bankası da Uluslararası Tarımsal Araştırma Danışmanlar Grubu'na üye vermekte ve yeni araştırma enstitülerinin finansmanına katkıda bulunmaktadır. Bu yeni araştırma enstitülerinin başında yarı-kıraç tropik bölgeleri inceleme ve araştırma alanı olan enstitü gelmektedir. Fakat küçük tarımsal işletmelerin özel-donatım gereklerini ortaya koyacak, tahıl dışı ürünler için yeni teknolojileri geliştirecek ve sulama olanaklarından yararlanmayan küçük çiftçilere yardımcı olabilecek yeni araştırmalara ihtiyaç vardır.

Gelişmekte olan ülkelerde araştırma ve geliştirme harcamaları korkunç derecede küçüktür ve mutlaka arttırılmaları gereklidir. Bu arttırmalar gerçekleştirlirken de küçük toprak sahiplerinin ihtiyaçlarına cevap verebilecek, risk faktörü küçük, ucuz ve derhal uygulanabilecek teknolojileri geliştiren araştırmalara öncelik tanınmalıdır.

KAMU HİZMETLERİNDEN DAHA BÜYÜK ÖLÇÜDE YARARLANMA

Gelişmekte olan ülkelerin kırsal bölgelerinde kamu hizmetleri çok yetersizdir. Biliyoruzki daha iyi alt yapı hizmetlerinden yararlanabildiği takdirde küçük toprak sahiplerinin tarımsal üretimi ve geliri de artmaktadır. Bununla beraber alt yapı yatırımları genellikle büyük değerler oluşturduğundan, gelişmekte olan ülke hükümetleri milyonlarca kişinin yararlanabileceği bu alt yapı hizmetlerini çabuk bir şekilde işleme sokabilecek güçten yoksundurlar. Fakat kırsal bölgelerde çalışma programları düzenlemek suretiyle, bu ülke hükümetleri küçük yan yollar, küçük çapta sulama ve kurutma tesisleri, depo ve pazarlama tesisleri, bölge okulları ve sağlık merkezleri inşa edebilirler. Bu alt yapı hizmetlerinin geliştirilmesinde de ana kaynak olarak bölge halkının emeğinden ve basit becerilerden yararlanılmalıdır. Bu gibi programların oluşturulmasında hiç de esrarengiz bir taraf mevcut değil.

(Devamı var)

Belediyelerin asıl dertleri

(Baştarafı 5'inci sayfada)

lenen bir kurallar çerçevesi içinde dir. Vesayet, bilindiği gibi kendini yönetmeye gücü ve aklı yetmeyenlerin başkaları tarafından güdülmesi anlamını taşır. Belediyelerin kendilerini yönetemiyecekleri esasına göre hazırlanmış ve 1930 ların küçük kentlerine göre, tek parti rejimi içinde konulmuş kanunlarla bu günün 3 milyonluk, 1,5 milyonluk kentlerini yönetmek bir mucizedir. Yapılacak şey, belediye başkanlarına ve belediye meclislerine gerekli, zorunlu yetkileri vermektir. Bu yetkilerle donatılmamışsa, donatılmaya lâyık görülmezse neden seçim yapıyoruz? Madem ki, bir İstanbul belediye başkan ve belediye meclisi aynı nüfusa sahip bir Los Angelos ya da Hamburg'ta ki yöntemlerle seçiliyor, o beldelerin belediye başkan ve meclisleri kadar yetkilere sahip olmalıdırlar. Ankara şehri bugün bir Marsilya, bir Milâno'dan daha mı az kalabalıktır, sorunları daha az mıdır ki onu 20-30 bin nüfuslu belediyelere özgü kurallarla düzenliyoruz? (Kaldı ki bugünkü kurallarla 20-30 binlik beldelerde yönetilemez). Bir İzmir belediye başkanı, bir Birmingham, bir Lyon ya da bir Hannover belediye başkanının yetkilerine neden sahip olmasın?

Eğer bu kadar büyümüş, herbiri üniversiteler, fakülteler ve yük sek okulları bağrında besleyen kentlerimizin genel oyu ile seçilen bir belediye başkanı ya da belediye meclisi güvene layık değilse kamu yönetiminde kime ve neye güveneceğiz? Belediyeler ve genel olarak mahalli yönetimi yeni baştan gözden geçirmeliyiz. Batı demokrasilerinin hiç birinde, elinde bulunmayan, kavşak noktalarında polis yetkisi olan bir tek memuru bile trafiği düzenleme yetkisi bulunmayan, mali yetkileri bu kadar sınırlı bir belediye düşünülemez...

Belediyelerimiz ele alınırken yeni bir örgütlenmeye gitmeliyiz. Ama ivedi olarak ele alınması gerekli is kentsel yönetimi biilmsel bir esasa, temele oturtmak olmalıdır. Bu noktadan başlayarak yöresel örgüsünü değiştirmeliyiz. Bu yeni örgünün temel esaslarının neler oldukları ise, bir başka yazı konusu olmak durumundadır.

Mühendisliğimiz neden

(Baştarafı 3'üncü sayfada)

bir ulusal teknoloji politikası saptayabiliriz? Şimdiye kadar eleştiride çok başarılı sınavlar veren teknik elemanların aynı başarıyı öneri getirmede de göstermesi gerekmektedir.

Bir Alman firmasının refakatinde ilk motor fabrikasının temellerinin atılması hazırlıklarının sanayileşme diye kabul etmediğimize göre ne yapmalıyız?. Günümüzde sadece iç pazara dönük bir sanayileşme mümkün görülmediğine göre evrensel teknolojinin ulusal niteliğe kavuşturulması nasıl olacaktır?.

Büyük tesislerin başlarında bulunanların teknoloji seçiminde 30-35 yaşlarındaki «satış uzmanlarının» aldatmacalarından yakınma larına nasıl bir çare bulunabilir?.

—(Şurasını unutmayalım ki, ülke şartlarına uygun teknolojinin bağımsızca seçilebilmesi bile bir yerde teknoloji yaratmaktır.)— Batı ülkelerinde bedel ödeme müddetleri sona ermiş patentlerden, Japonya'nın yaptığı gibi, faydalanma yolları neler olabilir?. Kendine güven duygusundan yoksun yöneticileri teknik kadrolarımızın yeteneği ve bilgi birikimin zaman alan bir süreç olduğu konusunda nasıl «ikna» edebiliriz?. İşte üzerinde düşünmemiz, ve mutlaka cevap vermemiz gereken önemli sorular bunlardır. Teknik elemanlar, eğer gerçekten yetenekleri ve kararları ile bağımsız olacaklarsa bu sorunlara kendisi, iktisatçısı, yöneticisi, politikacısı ile birlikte kafa yormak durumundadır.

Bunun için, teknik eleman örgütlerinin nasıl bir aşama geçirmesi gerekmektedir, sorusu da diğerleri kadar önemlidir. iBliyoruz ki, teknik elemanların örgütlenmesinin maddi gücü yabancı teknoloji hakimiyetine duyuları protestodur.

Şimdiden, ülkeve girecek teknolojinin «pasaportunun» yurtsever teknik elemanlarca verilecek bir örgütün ınşaasını düşünmeye başlamalıyız. Bu örgüt veya kuruluş neyin, nereden nasıl alınacağı konusunda yetki sahibi olmalıdır.. Ancak böyle bir ciddi tedbir ülkemiz sanayileşmesinin 50. yılında 128 milyar liralık vatırımın 40 milyarının teknoloji transferi adı altında yurt dışına kaçmasını önleye bilir; ancak böyle bir yöntemle (yatırım malları üretimi ile) gerçek anlamda bir sanayileşmeyi başarabiliriz.

Fau' Haturgil

(Baştarafı 9. sayfada)

Toprak Mahsulleri'nde mühendis olarak çalıştım. 1959 - 61 yılları arasında da İskân Bakanlığı ve NATO Teşkilâtında kontrol amirlikleri görevinde bulundum. 1961 yılında Sosyal Sigortalar Kurumu Genel Müdürlüğü kadrosuna geçtim. Emlâk İnşaat Teknik Müdür Muavini oldum. 1966 ve 67 yıllarında da Makina Kimya Endüstrisi Kurumunda mühendis olarak çalıştım. 1967 yılında ise Süt Endüstrisi Genel Müdürlüğü İnşaat Şubesi Müdürlüğü'ne tayin edildim ve bu görevimdeyken 1972 yılında emekliye ayrıldım.

Ismail Kemal

(Baştarafı 6'ncı sayfada)

Sakarya ili İnşaat Mühendisleri Odası Temsilciliğini yapmış 6 sene Müddetle Belge uygulamasını Başarı ile yürütmüştür. 1972'de 4'üncü defa inşaat Mühendisleri Odası Sakarya Temsilciliğine getirilen İsmail Kemâl Arapoğlu Evini ve Bürosunu Sapancaya Nakletmesi nedeniyle aynı sene içinde Temsilcilik görevinden de ayrılmıştır.

Anıt Kabirin kontrol mühendisi

(Baştarafı: 8. sayfada)

değişiyor, çalışmalarda belirli tutukluklar göze çarpı'or ve 30 yıla yaklaşan meslek hayatının sonuna yaklaşan Sabiha Rıfat artık cid di ciddi emekliye ayrılmayı düşünüyordu. 1963 yılında da emekliliğini istedi ve İstanbul'daki evine çekildi.

Sabiha Rıfat şimdi diyor ki: «Köşemden izleyerek beni mutlu eden en önemli olaylardan birisi meslekteki hanım arkadaşlarımın süratle çoğalması ve başarılarının artmasıdır. Hanım arkadaşlarım bence anlayışlı bir dayanısma ile ağırlıklarını daha da cok hissettirmelidirler.

Sabiha Rıfat Güreyman'ın öyküsü işte burada bitiyor. Simdi Emirgan'daki evinin denize bakan pencerelerinden 30 yılın anı'..rına dalıp giden ve eşinin yanında günlük yaşantısına e' kadını olarak devam eden milyonlarca kadından birisi o. Ama gelin, gen: de onunla ilgili yazımızı iki ayrı tarihli iki belgeyi okuyarak bitirelim.

«Bayındırlık Bakanlığı adına yapının kontrol şefi bir kadındır: Yüksek Mühendis Sabiha Güreyman.. Anıt-Kabirin yapısı, Atatürk' ün kafes ardından, peçe altından kurtardığı, yargıçlıktan mühendisliğe kadar bütün hayat kapılarını açtığı Türk kadınını teslim olunmuştur.»

ULUS GAZETESİ - 1952.
Bülent ECEVİT

«Otuz yıllık devlet hizmetinden sonra kendi arzunuzla emekliye ayrılmış bulunuyorsunuz

Meslek ve memuriyet hayatınızın tamamını vakfettiğiniz Bakanlığımda bıraktığınız boşluk daima hissedilecektir.

Anıt-Kabir gibi bir eserle taclandırdığınız meslek hayatınızın aynı başarı ile devamını temenni eder, saygılarımı sunarım.»

BAYINDIRLIK BAKANI
İlyas SEÇKİN - 1963

ALi SOMAY

(Baştarafı 10. sayfada)

ması ikinci kısım inşaatı ve Hıdroelektrik Santralı Şütü Kontrol Mühendisliği görevine verildim.

Bu vazifemin devamı sırasında Mart 1946'da Manisa Su İşleri 3. Şube Kısım Mühendisliğine tayin edildim.

1964 yılından bu yana da Köy İşleri Bakanlığı İzmir YSE 3. Bölge Müdürlüğü Etüd ve Plân Şefliğini yapmaktayım.

Şevki PAKER

(Baştarafı 10. sayfada)

yaptıktan sonra bu sahada, Fatih cirit oynamış gerekçesi ile bu inşaatı durdurduıar. Bundan sonra ise Yalovanın Çinarcık Nahiyesinde Motel Paker Namile bir Motel inşaa ettim. Bu arada dört oğlumla ortak Paket Sitesi namile satılık daireler yaptım, satıyorum. Halen Motel işletmeciligine de devam ediyorum.

Bu motel senede en çok birbuçuk ay ile iki ay çalışıyor. Sair zamanlarda memleket dahili ve harici çok sevdiğim seyahatlere devam ediyorum. Bu seyahatler dolayisile de cevabım geç oldu

Ismail KARADENIZ

(Baştaraf 9. sayfada)

lu ve dekorasyon inşaatı emanet komisyonu başkanı olarak çalıştım.

Bılahare Sümerbank Genel Müdürlüğü İnşaat Müdürlüğü İnşaat Seksiyonu Şef Kontrol Amirliğine atandım. Bu suretle 38 yıl 2 ay fasılasız fiili hizmetten sonra 1.12.1971 tarihinde Sümerbank İnşaat Müdürlüğü Statık Büro Mühendisliğinden isteğimle emekli oldum.

Odamızın ilgisinden dolayı çok mütehassisim. Teşekkür ederim.

Sabri S ha Arsen

(Baştarafı 6'ncı sayfada)

larak Türk sanat müziği ve edebiyatı ile de meşgul olduğumdan mühendislik camiasının şair ve bestekâr bir üyesi olmakla iftihar ederim. Evliyim Kimya Y. Mühendisi bir oğlum var.

Emin Saner

(Baştarafı 10. sayfada)

ne inşaat şefi olarak ve bilâhare Tekel Genel Müdürlüğü inşaat müdürlüğünde çalıştım ve son olarak da Denizcilik Bankası Yapı İşleri Müdürlüğünde vazife alarak 25.4.1973 tarihinde bu vazifede çalışırken kendi isteğimle Sosyal Sigortalardan emekli oldum.

Reşit Büyük Tuğrul

(Baştarafı 7. sayfada)

şim 144 KV. enerji nakil hatları inşaatı şantiye şefliği ve müteahhit ortaklığıdır. Bundan sonra 15 sene büyük sanayi tesislerine inşaat müşavirliği yaptım.

Sabiha Güryaman

(Baştarafı: 8. sayfada)

meye vesile olduğum için mutluyum.

1954 yılından 1963 yılına kadar teknik müşavir olarak çalıştım.

1963 yılında kendi steğimle emekli oldum.

Öncülüğünü ettiğim hanım meslektaşlarımın her geçen gün başarılı eserler vererek meslek dallarında daima taktir edilen bir varlık olmalarını bütün kalbimle temenni ederim.

27/11/1973
Sabiha Gürayman